

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญที่นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กับบทบาทและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเอกชน

2. แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาเอกชน

1.2 หลักการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเอกชน

1.3 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

1.4 บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

1.5 นโยบายการจัดการศึกษาของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงูใจ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงูใจ

2.2 ความหมายของแรงงูใจ

2.3 ประเภทของแรงงูใจ

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

3.2 ความหมายของการตัดสินใจ

3.3 กระบวนการของการตัดสินใจ

3.4 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

3.5 เทคนิคของการตัดสินใจ

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

5.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

5.2 ด้านบทบาทของครู

5.3 ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

5.4 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

5.5 ด้านการบริการและงานสัมพันธ์ชุมชน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
กับบทบาทและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเอกชน**

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงการศึกษาในมาตรา 4 ไว้ว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” และได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาไว้ใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4-15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึง การศึกษาใน มาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึง การศึกษาในมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึง การศึกษาใน มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงการศึกษา ในมาตรา 9 กล่าวถึง การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการศึกษา
6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาไว้ในมาตรา 11 และมาตรา 13 ไว้ว่า “บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว” และ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4-24)

1. การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความเลี้ยงดู
2. เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด
3. การลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด ในส่วนของการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงไว้ในมาตรา 43 ไว้ว่า “การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ” มาตรา 44 “ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกตั้งประธานกรรมการ

และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง” มาตรา 45 “ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษา ได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ เอกชน ในด้านการจัดการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่ การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของ เอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณา ด้วยให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระและสามารถ พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” มาตรา 46 “รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี หรือสิทธิประโยชน์ อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ ให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้”

มาตรา 14 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมีฐานะเป็น อธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของ สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
2. เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ
3. ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อ ประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน
4. รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน
5. ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการ

กำหนดตามมาตรา 13

6. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

2545 : 4-24) การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแต่แรกเกิด การพัฒนา ศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาว่า ประเทศไทยจะต้องเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง พลังอำนาจของชาติ จะเกิดขึ้นได้ด้วยพลังอำนาจของคนที่มีความรู้ เท่าทันการศึกษา จึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างชาติ

การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูง แต่การพัฒนาที่ขาดการสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และธรรมชาติ ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ค่อย ๆ สะสมพอกพูน กล่าวคือ อาจสร้างโอกาสการพัฒนา ประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็อาจเหนี่ยวรั้งการพัฒนาให้สะดุด และชะลอตัวได้เช่นกัน จึงจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้มากขึ้น สังคมไทยจะเป็นสังคมที่พึ่งปรารถนาได้ คุณภาพคนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด กระบวนการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาไทยที่พึงประสงค์คือ การจัดการ กระบวนการศึกษาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม ให้คนไทยมีลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเอง ครอบคลุม ชุมชน และสังคม มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
2. มุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ
3. มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ
4. มุ่งให้ผู้เรียน รู้วิธีการเรียน รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรักการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. มุ่งให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย
6. มุ่งระดมสรรพกำลังทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากระบวนการศึกษาเป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ แผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงานหลัก เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน และนำไปปฏิบัติ ซึ่งการดำเนินงานจำเป็นต้องระดมความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมตั้งแต่ ครอบคลุม ชุมชน เอกชนสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเข้ามาร่วมจัดการศึกษา ภาครัฐจะต้องทำหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ และลงทุนจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อปวงชน การสร้างและการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้แก่ชุมชนและประชาชน การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

กล่าวโดยสรุป การบริหาร โรงเรียนเอกชนเป็นการดำเนินการจัดการ ศึกษาเอกชน ที่มีอิสรเสรีภาพในการจัดการศึกษา ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการองค์กร การจัดทรัพยากรการศึกษา การบริหารการศึกษาและเสรีภาพทางวิชาการ ภายใต้การ ควบคุม กำกับ ดูแลและส่งเสริม ทั้งนี้เพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

ความหมายของการจัดการศึกษาเอกชน

เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาแต่สมัยโบราณ แต่เดิมการอบรมสั่งสอนบุตร ธิดา เกิดเพียงในบ้านมิบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเป็นผู้สอนการอ่าน การเขียน และอาชีพ จนต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาเอกชนไว้ ดังนี้

โรงเรียนเอกชน (จรัส นองมาก. 2544 : 16) หมายถึง สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไป แนวความคิดในการบริหาร โรงเรียนเอกชน และสถานศึกษาเอกชนให้เป็นที่ปรารถนาของผู้ปกครองนั้น โรงเรียนเอกชนจะต้องพร้อมด้วยปัจจัยหลายด้าน และจะต้องมีกระบวนการบริหารที่ดีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม การเปิด โอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนและสังคม

สรุปได้ว่า ความหมายของโรงเรียนเอกชน และลักษณะของ โรงเรียนเอกชนที่กำหนดตามพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ว่าโรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษา คณะบุคคลหรือสถานที่บุคคลจัดกิจกรรมการศึกษาใช้ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชนที่มีการสอนต่ำกว่าปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไปโดยผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนอาจเป็นบุคคลทั่วไปหรือนิติบุคคลก็ได้ แต่ทั้งนี้ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้ง โรงเรียนเอกชน จะต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หลักการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชน (Private School) เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาภายใต้การกำกับของรัฐ สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้รัฐจะต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษาไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 71)

1. หลักการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรา 4 กำหนดไว้ว่า “สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรา 18 กำหนดการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา

นอกจากนั้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้องส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผลผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และ การทดสอบ ส่วนการจัดสรร โอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผล การประเมินผู้เรียน มาใช้ประกอบด้วยหลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เพิ่มเรื่องการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

2. หลักการบริหารงานในสถานศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง

สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท มีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ รวมทั้งรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 14)

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 13) ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 กำหนดว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ” ซึ่งต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาเอกชน ไว้ในหมวด 5 ส่วนที่ 3 สาระสำคัญคือ ให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาภายใต้การกำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐและให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและ ทุกประเภทการศึกษา ถ้าเป็นการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จะอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ของคณะกรรมการการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการศึกษาระดับปริญญาให้ดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลการจัดการศึกษาเอกชน ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 ได้

จำแนกลักษณะของ โรงเรียนเอกชน 3 ลักษณะ ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 14)

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือ หลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบ โรงเรียนแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา

2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือ หลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบ โรงเรียนแบ่ง เป็น 7 ประเภท คือ ประเภทการศึกษานอกระบบ เฉพาะกาล สอนศาสนา ส่งคำสอน กวดวิชา ศิลปศึกษา อาชีวศึกษา

3. โรงเรียนที่จัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ หรือผลิตภัณฑาร่างกาย สติปัญญา หรือ จิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่นักด้นยากไร้ หรือผู้เสียเปรียบทางการศึกษาที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์

การพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนเอกชนที่สามารถทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธานั้น จะต้องมีรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติอย่างชัดเจน เพราะในสายตาของประชาชน การที่เขาส่งลูกหลานมาโรงเรียนเอกชน โดยต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการเรียนก็ เหมือนกับเขามาซื้อบริการ ทำอย่างไรเขาจึงจะมั่นใจได้ว่าบริการที่เขาได้รับจึงจะคุ้มค่าเงินหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเอกชน ให้โรงเรียนเอกชนใช้เป็นแนวพัฒนาดังนี้

1. ปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียน มีความชัดเจนและเหมาะสม สามารถเป็น เครื่องชี้้นำการดำเนินงานของโรงเรียน
2. การเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรปรัชญาและแนวนโยบายของ โรงเรียนรวมทั้งเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ
3. งานกิจการนักเรียน มีความครอบคลุมทั้งบริการ และกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งส่งเสริม การเรียนการสอนตามหลักสูตร และพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านอย่างเหมาะสม
4. การบริหารงานบุคลากรมีระบบที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นอย่างดี
5. การบริหารงานธุรการและเงินเป็นระบบ มีระเบียบ มีความคล่องตัวและ รวดเร็ว ตลอดจนเกิดประโยชน์ในลักษณะประหยัดและถูกต้อง
6. การบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนครอบคลุมการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับชุมชนอย่างเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ระดับการศึกษาและชุมชน

7. การบริหารอาคารสถานที่ครอบคลุมการจัดห้องเรียน ห้องประกอบ อาคาร สถานที่ และบริเวณทั่วไป ให้มีสภาพและบรรยากาศเหมาะสมปลอดภัยและสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นที่ปรากฏชัดเจนทั้งพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ความพึงพอใจในอาชีพของบุคลากรใน โรงเรียน และภาพลักษณ์ที่ดีของ โรงเรียน

จากองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาเอกชนทั้ง 8 ประการ ได้นำมากำหนดขอบข่ายของความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุคุณลักษณะของ โรงเรียนที่มีคุณภาพเรียกว่า มาตรฐานคุณภาพของ โรงเรียนเอกชน (จรัส นองมาก. 2544 : 24 – 25)

การบริหารงาน โรงเรียนทุก ๆ ด้านถือได้ว่ามีความสำคัญในการทำให้โรงเรียน ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง การบริหาร โรงเรียน หมายถึง การดำเนินการ การควบคุม การจัดการเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ใน โรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียน อันได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ กิจกรรม บริการต่างๆ อาคาร สถานที่ งานติดต่อดสื่อสารและงานด้านการเงินและงบประมาณต่างๆ การบริหารในทางทฤษฎีมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “บริหาร” ไว้ต่างกันบางท่านถือว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคมบางท่านถือว่าการบริหาร เป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง

การบริหาร โรงเรียนเอกชนให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลายด้านที่เข้ามาเกี่ยวข้องกัน เพื่อพัฒนาให้เป็น โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบและมีคุณลักษณะของ โรงเรียนที่ดี ซึ่งแต่ละ โรงเรียนจะมีความแตกต่างในการวางระบบการบริหาร แต่ทุก โรงเรียนจะมุ่งจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพเต็มศักยภาพ โดยปกติแล้วหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดเกณฑ์และแนวทางดำเนินการให้โรงเรียนปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่มาตรฐานที่สังคมต้องการตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน โรงเรียน ซึ่งรวมไปถึงคุณลักษณะที่ส่งเสริมพัฒนา การทุกด้านของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหาร โรงเรียนเอกชนให้เป็น โรงเรียนดีมีคุณภาพ เป็นโรงเรียนสมบูรณ์แบบควรจะต้องศึกษา และวางแผนนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน พร้อมทั้งส่งผลให้บรรลุตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เรื่อง การยกระดับคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่คนไทยทุกคนพึงได้รับ โดยให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาประเทศ ซึ่งในสังคมปัจจุบันไทยมี

การเปลี่ยนแปลงไปหลายด้านตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และ การศึกษา ดังนั้นการบริหารโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน จำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองไปตาม กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการบริหารโรงเรียนเอกชนจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนา ระบบการบริหารอย่างต่อเนื่อง ต้องเรียนรู้การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารและการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแบบสากล การบริหารโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ

ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

การศึกษาเอกชน เป็นการจัดการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากร หลักทั้งที่เป็น คน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ ของภาคเอกชน จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์ของบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ตามประวัติของการจัดการศึกษาเอกชน ได้เริ่มเข้ามา มีบทบาทสำคัญ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยจัดใน วัด วัง บ้าน ในสมัยต่าง ๆ และ คณะมิชชันนารีชาว อเมริกัน ได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนา และสอนหนังสือให้กับประชาชนที่สนใจ จึงทำให้โรงเรียน ราษฎร์เป็นที่กล่าวถึงชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีระบบการศึกษาแบบตะวันตกเข้า มาจัดในประเทศไทยและเปิด โอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบตะวันตกใน ดันรัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อจาก โรงเรียนเชลยศักดิ์ มาเป็นโรงเรียนบุคคลอยู่ในความควบคุมดูแล ของกระทรวงศึกษาธิการ และ พ.ศ. 2461 ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรก และเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนบุคคลเป็น โรงเรียนราษฎร์ และในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ฉบับที่ 2 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2525 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน และเรียนจากชื่อ “โรงเรียนราษฎร์” เป็น “โรงเรียนเอกชน” (สำนักงาน คณะกรรมการศึกษาเอกชน. 2539 : 1-2) และหลังจากนั้นได้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ 2525 โดยให้มาใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และให้เริ่มใช้ในเดือนมกราคม 2551 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และตามมามีฉบับ ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2554 (ฉบับ 2) โดยเริ่มใช้ในวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ได้เปลี่ยนชื่อจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2557 : 1-2)

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน เป็นกระบวนการจัดการศึกษาและ วิทยาความรู้ (Knowledge) ที่เป็นเครื่องมือของมนุษย์ในการรักษาชีวิต ถ่ายทอดและพัฒนาชีวิตให้ เจริญก้าวหน้าครบทุกด้าน ให้บุคคลสามารถบรรลุถึงความดีงามครบครันของมนุษย์ อยู่ร่วมกัน

อย่างมีความสุขในสังคม ด้วยความรักความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคล รักและภูมิใจวัฒนธรรมของตน

บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาของประเทศไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชากร ควบคู่กับรัฐอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการกำกับดูแล การจัดการศึกษาของเอกชนให้มีคุณภาพนั้น รัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ เพื่อใช้ในการควบคุมดูแล และใน พ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นกองโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการขึ้น มีหน้าที่ควบคุมดูแล กำกับ ติดตาม และพัฒนาโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ และในปี พ.ศ. 2518 ได้ปรับปรุงกองโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเป็น หน่วยงานระดับกรม คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยให้โรงเรียนดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้แก่ สถานศึกษา หรือสถานที่ ที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี แก่นักเรียนทุกพลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไป โดยผู้จัดตั้ง โรงเรียนอาจจะเป็นบุคคลทั่วไป หรือนิติบุคคล (บริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วน มูลนิธิ สมาคม หรือสหกรณ์) ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 จำแนกลักษณะของโรงเรียนเอกชนไว้ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 16)

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ และ ประเภทอาชีวศึกษา
2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. รูปแบบการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์

กล่าวได้ว่า เอกชนเป็นผู้บุกเบิกการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดการศึกษาของรัฐมาโดยตลอด เนื่องจากอดีตรัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับและทุกประเภท ดังนั้น การศึกษาเอกชนจึงได้มีบทบาทสร้างสรรค์และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ ผลผลิตด้านทรัพยากรบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก ได้เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมือง การปกครอง เป็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจนในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศชาติตลอดมา จนกระทั่งในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญแก่โรงเรียนเอกชนอย่างชัดเจน

โดยได้ระบุไว้ในมาตรา 81 ให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้เช่นกัน ในมาตรา 12 ให้เอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรา 45 ระบุให้รัฐกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8 23)

สำหรับการจัดการศึกษาเอกชน จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาของภาครัฐหลายประการ เช่น การลงทุน ลักษณะการจัดตั้ง การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารระดับชั้นที่เปิดสอนเป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 : 21) และโดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 4 ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุญาตเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน รวมทั้งด้านวิชาการในท้องถิ่นให้ประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้ง 12 เขตการศึกษา เพื่อช่วยเหลือดูแลในการจัดโครงการและการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา

จากผลการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมา การจัดการศึกษาของเอกชนยังไม่มี การขยายตัวเท่าที่ควร เนื่องจากนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐมีผลกระทบต่อ การรับนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ปัญหาด้านการสนับสนุนจากภาครัฐที่ค่อนข้างน้อย รวมทั้งโครงสร้างเงินเดือนที่ไม่แน่นอนของครู โรงเรียนเอกชน ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายช่วยเหลือ โดยมีการกำหนดนโยบายการช่วยเหลือค่าครองชีพ โดยกำหนดอัตราเงินเดือนครูในโรงเรียนเอกชน ให้ได้รับอัตราเงินเดือนเช่นเดียวกับข้าราชการ ทั้งนี้ให้ครูวุฒิปริญญาในโรงเรียนเอกชน ให้ได้รับเงินเดือนในอัตราที่กำหนดคือ อัตราเงินเดือน 11,680 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 อัตราเงินเดือน 13,300 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 และอัตราเงินเดือน 15,000 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2557 : 15) และกำหนดมาตรการช่วยเหลือด้านงบประมาณ โดยปรับเพิ่มเงินอุดหนุนรายบุคคลให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชน เช่น ในระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 1,700 บาท/คน/ปี ระดับประถมศึกษา 1,900 บาท/คน/ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาท/คน/ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,800 บาท/คน/ปี (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ. 2556 : 7)

โดยสรุปแล้ว การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการให้และรับความรู้รับประสบการณ์ เพื่อเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึกที่ดี การเพิ่มพูนทักษะความรู้ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง และรวมถึงการอบรมปลูกฝังค่านิยมทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม สำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ได้อย่างมีความสุข และกระบวนการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งทางภาครัฐและเอกชน

นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2555-2559) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่อไป ซึ่งสาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง มีดังนี้

ปรัชญาหลักและกรอบแนวคิดการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2555-2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทัน โลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 3-5)

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยให้ความสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของแผน เพื่อให้บรรลุตามปรัชญาหลักและเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงฯ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

2. แนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งสามประการดังกล่าว ประกอบกับการคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่เน้นการใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประชากร สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้กำหนดแนวนโยบายในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

แนวนโยบาย

2.1.1 พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทการศึกษา

2.1.2 ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรังเกียจการทุจริต ค่อด้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2.1.3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ยากจน อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร

2.1.4 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขัน และร่วมมือกับนานาชาติ

2.1.5 พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก

2.1.6 ผลิตและพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีคุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.2 สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้แนวนโยบาย

2.2.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษา อบรม และเรียนรู้ของสถาบันศาสนา และสถาบันทางสังคม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายภูมิปัญญา และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม พลศึกษา กีฬาเป็นวิถีชีวิตอย่างมีคุณภาพและตลอดชีวิต

2.2.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.3 พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคอน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

2.3.1 พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยเร่งรัดกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา

2.3.4 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.5 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัย และเกื้อกูลกัน

3. การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่เน้นเป้าหมาย 3 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเห็นควรกำหนดระยะเวลาดำเนินงานบริหารแผนสู่การปฏิบัติเป็น 2 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 แผนงานริบคว่น ระหว่างปี 2552-2554 ให้เร่งดำเนินการตามข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยให้มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาตามประเด็นเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนขยายโอกาสทางการศึกษา และแผนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา รวมทั้งควรมีการสร้างกลไกเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

3.2 ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2552-2559 ให้เร่งดำเนินการตามนโยบายทั้ง 14 ด้านให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 และระยะที่ 2 รวมทั้งการเตรียมการร่างแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ต่อไป

นอกจากนี้ ให้มีการจัดทำกรอบทิศทางพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลา 5 ปี เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในภาพรวม และแผนพัฒนาการศึกษาแต่ละระดับ/ประเภทการศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนา การอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา เป็นต้น

ส่วนในระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และในระดับเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา

นโยบายการจัดการศึกษาของเอกชนแต่ละระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน. 2545 : 17-18)

1. ระดับก่อนประถมศึกษา

รัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้ ชุมชน ท้องถิ่น เอกชน หรือคณะบุคคลเป็นผู้ให้การศึกษ และอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยประถมศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน เช่น โรงเรียนอนุบาล และนอกระบบโรงเรียน เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฯลฯ รัฐจะจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเฉพาะเพื่อการวิจัยทดลอง เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบให้เป็นตัวอย่าง และการจัดการศึกษาในท้องถิ่นที่ด้อยกว่าในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีโอกาสน้อยในการได้รับบริการเชิงสังคม

2. ระดับประถมศึกษา

รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนรวมจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้ แต่รัฐถือว่าภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษานั้นเป็นเรื่องเร่งด่วนของรัฐ ดังนั้นรัฐต้องเร่งขยายการศึกษา ระดับประถมศึกษาให้ทั่วถึงรวดเร็ว และปรับปรุงคุณภาพให้เท่าเทียมกัน

3. ระดับมัธยมศึกษา

สายสามัญรัฐเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการจัดการศึกษา ในระดับมัธยม โดยเน้นขยายในบริเวณที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทัดเทียมในการเข้าเรียนใน โรงเรียนระดับนี้

สายอาชีพ รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนจัดการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน และการศึกษาอื่น ในลักษณะเดียวกับที่ดำเนินการปัจจุบัน

นโยบายการจัดโรงเรียนเอกชนของหน่วยงานของรัฐ

รัฐไม่ควรให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเข้ามาจัดการศึกษา แม้ในรูปของโรงเรียนเอกชน เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง ส่วนโรงเรียนที่มีอยู่แล้วให้ดำเนินการตามมาตรการ ดังนี้

1. ให้ตั้งมูลนิธิเพื่อดำเนินการ โรงเรียนเอกชน
2. หากทำตามข้อ 1 ไม่ได้ ให้โอนโรงเรียนที่มีอยู่ให้กับส่วนราชการต่าง ๆ ขอร้องให้เป็นกรณีพิเศษ
3. ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบตามข้อ 2 จัดตั้งโรงเรียนในส่วนราชการต่าง ๆ ขอร้องให้เป็นกรณีพิเศษ

การอุดหนุนส่งเสริม และช่วยเหลือจากการศึกษาเอกชน ในการอุดหนุนและช่วยเหลือ การศึกษาเอกชนนั้นรัฐมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 5 ประการ

1. เพื่อเป็นการจูงใจให้คณะบุคคลและเอกชน เข้ามาร่วมรับภาระ จัดการศึกษาเพื่อให้ มีสถานศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสเข้าเรียนได้มากขึ้น
2. เพื่อให้สถานศึกษามีความมั่นคง สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้การศึกษาที่เอกชนจัดมีคุณภาพทัดเทียมรัฐบาล
4. เพื่อเป็นการผ่อนคลายนโยบายให้สถานศึกษาเอกชนขึ้นค่าธรรมเนียมการเรียนให้เป็นที่ เคื้อคร้อนแก่ผู้ ปกครองนักเรียน รัฐจึงเข้ารับภาระแทนผู้ปกครองนักเรียนในบางส่วบงเวลา
5. เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจของครู อันจะทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของ การศึกษาเอกชนดี รัฐจึงได้ให้มีสวัสดิการ และการสงเคราะห์ รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินเดือนครู ตามวุฒิด้วย

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การปฏิรูปการศึกษาตามแนว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดจากความจำเป็นที่สังคมต้องการแก้ไขความอ่อน ค้อยในผลการจัดการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา โดยมีจุดหมายไปที่การพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึง ประารถอย่างสมบูรณ์เพื่อให้คนไปพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของโลก การเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการปฏิรูป องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเสร็จแล้ว รอนำเสนอคณะรัฐมนตรี ต่อไปสถาบันการผลิตครูมีข้อตกลงร่วมกันที่จะปรับปรุง หลักสูตรการผลิตครูทุกระดับให้มุ่งตรง ต่อการปฏิรูปการศึกษา เห็นชอบให้มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี เพื่อเพิ่มความเข้มของความรู้ ความสามารถในวิชาชีพครู และให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอีก 1 ปี หลังการศึกษาปริญญา ตรี ก่อนที่จะประเมินเพื่อรับใบอนุญาตประกอบอาชีพครู จะมีระบบการคัดเลือกผู้เข้ารับ การศึกษา ให้ได้ผู้ที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเป็นครู มีการจูงใจด้วยทุนการศึกษา และรับประกัน การมีงานทำ

ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับ กรอบความคิดมาตรฐาน วิชาชีพครู 4 ระดับ และผู้บริหารสถานศึกษา 3 ระดับ และการเตรียม ความพร้อมในการรับใบอนุญาตประกอบอาชีพครูและผู้บริหาร ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ใบอนุญาตประกอบอาชีพ และมีผลการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน จะได้รับค่าตอบแทนในระบบ เงินเดือนใหม่เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และเงินตอบแทนผลงานดีเด่น เมื่อกฎหมายที่

เกี่ยวกับครุมีผลการบังคับใช้ครูจำนวนมากได้รับการฝึกอบรมในด้านการสอนภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้นโยบาย การอบรมพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3 ประการ คือ ให้มีความเป็นเอกภาพใน หลักสูตรอบรมและการใช้สื่อการอบรม ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมอย่างจริงจังแสดง ความสามารถที่พัฒนาเพิ่มพูนได้จริง และให้ถ่ายโอนผลการฝึกอบรมไปสู่การศึกษาระดับปริญญา โทในสถาบันอุดมศึกษาได้

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับดำเนินการจัดระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานและแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่กำหนดโดย สมศ. รวมถึงการเตรียมความพร้อมต่อการประเมินคุณภาพโดยองค์กร ภายนอกสถานศึกษาต่อไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบนโยบายให้กรมวิชาการจัดทำ แบบทดสอบ มาตรฐานประเมินนักเรียนทุกคนในวิชาหลักในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากนโยบายของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่า นโยบายการจัดการศึกษา ให้ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลผลิตและ การบริการทางการศึกษา รับประกันในคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาอบรมทุกระดับการศึกษา ที่จะมีความสมบูรณ์และสมดุลในการเป็นมนุษย์ปัญญา มนุษย์คุณธรรม และมนุษย์ที่ปรับตัวเก่ง เรียนรู้ตลอดเวลา ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคม ความสำเร็จของการบรรลุ จุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา จะขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ ในองค์ประกอบต่าง ๆ ให้สามารถนำไปสู่จุดหมายได้อย่างสมบูรณ์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจมีความเกี่ยวข้องและจำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็ก เยาวชนและวัยรุ่น นอกจากนี้ทฤษฎีเหล่านี้ ก็มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจมี ผู้กล่าวไว้ดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์

มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับ แรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) โดยมาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไป

หาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลายสมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้ (Maslow, 1954 : 80 - 106)

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขนาดที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับชั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีผลเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

4. ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับชั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ชั้นจากต่ำไปสูง คือ

4.1 ต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่อง ชื่นชมให้กำลังใจและความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น

4.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง การเอาใจใส่ ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เป็นต้น

4.3 ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belongingness needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้การยอมรับ เป็นต้น

4.4 ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จกสังคม ตลอดจนเป็นความพยายามที่จะให้มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้การเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม

4.5 ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้ จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ นักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

จิราภา เต็งไตรรัตน์ (2543 : 242-245) ทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญมี 6 ทฤษฎี

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแรงขับและเครื่องล่อ (The Need Drive Incentive Theory) มีหลักการว่า ความต้องการของบุคคลจะเป็นแรงขับให้บุคคล แสดงพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเครื่องล่อที่มีอยู่ เช่น เมื่อบุคคลต้องการอาหารจะเกิดความหิว ก็จะดิ้นรนให้ได้อาหารมาบำบัดความต้องการของบุคคล เมื่อบุคคลอิ่มแล้วความต้องการก็หมดไป เพราะร่างกายกลับคืนสู่สภาวะสมดุลแล้ว

2. ทฤษฎีสั่งเร้า (Cue Stimulus Theory) สั่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เช่น ปริญาเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนที่สำเร็จมัธยมปลายดิ้นรนให้ได้ปริญา เป็นต้น

3. ทฤษฎีการเร้าอารมณ์ (Affective Arousal Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมความต้องการได้ถ้ามีการเร้าอารมณ์เกิดขึ้น เช่น ชายหนุ่มอยากเห็นรอยยิ้มของหญิงสาว จะเร้าอารมณ์ด้วยการชมว่า "วันนี้แต่งตัวเก๋ดี" หรือ "ชุดนี้สวยเป็นพิเศษ"

4. ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Cognitive Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้ถ้าประสงค์จะรู้ หรืออยากจะทำอะไร โดยการคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้า

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory) มีความเชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ โดยเฉพาะเมื่อตัวแบบ (models) แสดงพฤติกรรมแล้วได้รับรางวัลเขาจะทำตามและยึดเอาบุคคลที่กระทำพฤติกรรมเป็นตัวแบบ ตัวแบบจึงเป็นแรงจูงใจให้เขาทำพฤติกรรมต่าง ๆ

4.2 ทฤษฎีทางการรู้การเข้าใจ (Cognitive Theories) ทฤษฎีในแนวนี้ใช้กระบวนการคิดเป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกขึ้นอยู่กับความคิดตีความหมายของเหตุการณ์ เช่น เมื่อมีคนเหยียบเท้าเรา เราอาจจะตีความหมายได้หลายอย่างเช่น เขาอาจตั้งใจ เขาอาจเมา เขาอาจบ้า เขาอาจใจลอย เขาอาจเป็นคนพิการ การคิดตีความหมายการกระทำของเขามีสผลต่อการกระทำของเราทฤษฎีในกลุ่มนี้มี 3 ทฤษฎีได้แก่

4.2.1 ทฤษฎีการยกสาเหตุ (Attribution Theory) พฤติกรรมของบุคคลมาจากสาเหตุหนึ่ง จากสาเหตุพื้นฐาน 2 ชนิดคือ สาเหตุภายใน เช่น บุคลิกภาพ หรือ ความพยายามของเขา สาเหตุภายนอก เช่น สถานการณ์ทางสังคม การกระทำของคนอื่นหรือโชค เช่น เพื่อนสอบวิชาจิตวิทยาได้ A อาจเป็นเพราะความสามารถของเพื่อน(สาเหตุภายใน) กรอกคะแนนผิด (สาเหตุภายนอก)

4.2.2 ทฤษฎีความสอดคล้องทางการรู้การเข้าใจ (Cognitive-consistency Theory) เมื่อบุคคลเกิดความเข้าใจที่ขัดแย้งกันเขาจะเกิดความไม่สบายใจ และเมื่อเกิดความขัดแย้ง

ทางการรู้การเข้าใจบุคคลจะต้องเปลี่ยนความคิดของเขาหรือการกระทำของเขาเพื่อพยายามทำให้เกิดความสอดคล้องขึ้น

4.2.3 ทฤษฎีการคาดหวัง (Expectancy Theory) บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของเขาและเขาจะเลือกที่จะกระทำตามคุณค่าของผลที่เกิดขึ้นและความน่าจะเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จการจูงใจ = ค่า (Valance) x การคาดหวัง (Expectancy) เช่น ถ้า นิสิตผู้หนึ่งมีความรู้สึกว่าการศึกษาดูวิทยามีคุณค่าสูงสำหรับเขาและเขามีความรู้สึกว่าเป็นไปได้สูงมากสำหรับวิชานี้ที่เขาจะทำได้ระดับเกรด A

5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) มีหลักการว่าแสดงพฤติกรรมของบุคคลเป็นการสนองพฤติกรรมของบุคคล เป็นการสนองความต้องการที่เก็บกดไว้ในจิตสำนึก เช่น ที่แก้งน่อง เนื่องมาจากความโกรธที่เคยมีต่อคุณแม่ในครั้งก่อนๆ

6. ทฤษฎีสัญชาตญาณ มีความเชื่อว่าสัญชาตญาณเป็นแรงจูงใจผลักดันให้มนุษย์ทำพฤติกรรม สัญชาตญาณคือแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้

อัคราน นารถพจนานนท์ (2549 : 12) ได้แบ่งลักษณะของแรงจูงใจออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการหรือแสดงบางอย่างตามความชอบของตัวเอง เพราะฉะนั้นบุคคลใดก็ตามที่มีแรงจูงใจภายในย่อมแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความยินดีและนักจิตวิทยาเชื่อว่าแรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) สภาวะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นจากภายนอกทำให้มองเห็นจุดหมายปลายทาง และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรม ของบุคคลโดยทั่วไป นักจิตวิทยาเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกเกือบทั้งสิ้น และได้อธิบายว่า แรงจูงใจประกอบด้วยลักษณะ ดังต่อไปนี้

2.1 แรงจูงใจด้านความมั่นคง มักอยู่ในรูปของจิตใต้สำนึกนั้น เห็นได้จากมนุษย์ต้องการความปลอดภัย จึงต้องมีแรงจูงใจในรูปของสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคง ส่วนความมั่นคงในรูปของจิตใต้สำนึกที่ได้พัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก โดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดที่จะทำให้คนมีจิตใจมั่นคงหรืออ่อนแอ บุคคลเกือบทุกคนมีแรงจูงใจด้านความมั่นคงทั้งในรูปของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

2.2 แรงจูงใจด้านสังคม โดยเหตุที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งสังคมและได้รับการยกย่อง การที่บุคคลติดต่อสัมพันธ์กันนั้นมีไว้เพื่อมิตรภาพเสมอไป มีบุคคลจำนวนมากที่ติดต่อสัมพันธ์กัน เพราะต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับและศรัทธาเชื่อถือ

2.3 แรงจูงใจด้านชื่อเสียง แรงจูงใจด้านชื่อเสียงมีมากขึ้นทุกทีในสังคมไทย โดยเฉพาะในสังคมระดับชนชั้นกลาง ชื่อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ความต้องการด้านชื่อเสียงเป็นการกำหนดขีดจำกัดของบุคคล บุคคลบางคนพึงพอใจกับชื่อเสียงในระดับเพื่อนชุมชนเท่านั้น แต่บางคนก็แสวงหาชื่อเสียงในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

2.4 แรงจูงใจด้านอำนาจ อำนาจเป็นศักยภาพแห่งอิทธิพลของบุคคลแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจตามตำแหน่งและอำนาจส่วนตัว บุคคลซึ่งสามารถทำให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามเพราะตำแหน่งหน้าที่นั้น แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจตามตำแหน่ง ส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลคือ บุคลิกภาพและพฤติกรรม แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจส่วนตัว แต่บุคคลบางประเภทเป็นเจ้าของอำนาจทั้งสองประเภท

2.5 แรงจูงใจด้านความสามารถ ความสามารถ หมายถึง การควบคุมองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม ความรู้สึกด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับมโนทัศน์ด้านความคาดหวัง บุคคลจะมีความสามารถหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสำเร็จและความล้มเหลวในอดีต ถ้าความสำเร็จเหนือความล้มเหลวแล้ว ความรู้สึกด้านความสามารถจะมีแนวโน้มสูง ทำให้เป็นบุคคลที่มองโลกในทางบวก มองสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าเป็นการทำทายน่าสนใจและความสามารถจะเอาชนะได้ แต่ถ้าความล้มเหลวอยู่เหนือกว่าแล้วจะทำให้มองโลกในทางลบ บุคคลที่มีความรู้สึกความสามารถต่ำ จะไม่มีแรงจูงใจที่จะแสวงหาการท้าทายใหม่ ๆ หรือทำการเสี่ยง บุคคลพวกนี้จะปล่อยให้สิ่งแวดล้อมบังคับควบคุมมากกว่าที่จะพยายามบังคับควบคุมสิ่งแวดล้อม

2.6 แรงจูงใจด้านความสำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่เด่นชัดของมนุษย์ที่สามารถแยกออกจากความต้องการด้านอื่น ๆ ลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จ คือ จะสนใจในความสำเร็จส่วนตัวมากกว่ารางวัลของความสำเร็จ ความสำเร็จที่ได้รับมีค่ากว่าเงินทองและคำยกย่องสรรเสริญ บุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จจะมีความก้าวหน้าในการทำงาน เพราะว่าจะเป็นผู้สร้างสรรคิ์ให้งานสำเร็จ

2.7 แรงจูงใจด้านการเงิน เป็นแรงจูงใจที่สลับซับซ้อนและสัมพันธ์กับความต้องการทุกประเภททุกระดับ คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงิน คือ เป็นตัวแทน ในการแลกเปลี่ยนสิ่งที่เงินสามารถซื้อได้นั้น ไม่ใช่ตัวเงินโดยตรง แต่เป็นคุณค่าของเงิน ตัวเงินนั้นไม่ได้มีความสำคัญ แต่เป็นตัวแทนของความต้องการใด ๆ ที่บุคคลต้องการให้เป็นตัวแทน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของมนุษย์นั้นมีหลายทฤษฎี แต่โดยสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎีสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์มีแรงจูงใจหรือความต้องการไม่สิ้นสุด โดยจะมีความต้องการในขั้นพื้นฐานมาก่อน คือ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ความต้องการด้านความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงในการทำงานและความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกาย หลังจากได้รับ

การตอบสนองในขั้นพื้นฐานแล้ว จะเกิดแรงจูงใจหรือความต้องการในขั้นที่สูงขึ้น คือ ต้องการความรักความเป็นเจ้าของ อยากมีเพื่อนพ้อง ชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการยกย่องนับถือ มีอำนาจบารมีเหนือคนอื่น ๆ ต้องการความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จและต้องการรักษาสิ่งเหล่านั้นไว้ให้มีอยู่ตลอดไป

ความหมายของแรงจูงใจ

การจูงใจ (Motivation) พลังสิ่งกระตุ้น (Drive) ที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ การจูงใจเกิดภายในตัวบุคคล แต่อาจจะถูกกระทบจากปัจจัยภายนอก ดังนั้นแรงจูงใจจึงได้รับความสนใจมากในทุก ๆ วงการทฤษฎีแรงจูงใจ มีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายของแรงจูงใจไว้หลายท่าน ดังนี้

อารีย์ พันธุ์ฉิม (2546 : 14) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นภาวะใด ๆ ที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมออกมา

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 114-115) ได้กล่าวไว้ว่า การจูงใจของมนุษย์นั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและประสานสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการกล่าวคือ เมื่อเกิดความต้องการก็จะเกิดแรงขับ (Drive) หรือแรงกระตุ้นขนในร่างกายและจะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal) หรือให้ได้สิ่งจูงใจตามความต้องการจากนั้นแรงขับก็จะลดลงแรงกระตุ้นที่เป็นแรงผลักดันให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมานั้นบางคนอาจเรียกว่า เป็นความปรารถนา (Desired) บางคนเรียกว่าเป็นความประสงค์ (Wish) หรือบางคนเรียกว่า (Drive) นั้น อาจเกิดมาจากภายในตัวเราเองก็ได้ เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อยอ่อนเมื่อขี้ส่ำ หรืออีกประการหนึ่งอาจเกิดมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกกระตุ้นได้ เช่น การอยากเรียนจบมหาวิทยาลัย เพื่อได้รับปริญญา หรือการมองเห็นคนมีตำแหน่งหน้าที่การในระดับสูงเป็นผู้ที่มีเกียรติ มีคนยกย่องก็อยากจะเป็นบ้างทำให้เกิดแรงจูงใจขึ้น

อุษณีย์ จงสุกใส (2545 : 13) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้นหรือพลังผลักดัน หรือเร้าความรู้สึกที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือตอบสนองความต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหมายเอาไว้

บุรณี ทรัพย์ถนอม (2547 : 12) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจคือพลังที่ริเริ่ม กำกับ และค้ำจุนพฤติกรรมและการกระทำส่วนบุคคลและเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ให้ความมุ่งหมายหรือทิศทางแก่พฤติกรรม นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐาน ของแรงจูงใจ 3 ประการ คือ ความพยายาม ความไม่หยุดยั้ง และทิศทาง

กมลกานต์ เทพธรานนท์ (2548 : 30) กล่าวถึง แรงจูงใจภายใน หมายถึง แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวผู้ประกอบการแต่ละคนผ่าน

กระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้ประกอบการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา มีเป้าหมายเพื่อ
การบรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ตนเองปรารถนา และสร้างความพึงพอใจสูงสุด โดยไม่ต้องอาศัยรางวัล
ภายนอก หรือกฎเกณฑ์ภายนอก

ฉันทภูพันธ์ เขจรนันท์ (2551 : 78) ได้กล่าวถึง การจูงใจ (Motivation) หมายถึง
การเคลื่อนที่ (Motion) เนื่องจากการจูงใจจะทำให้บุคคลเกิดการกระทำ เพื่อให้เข้าสู่เป้าหมายที่เขา
ต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ และที่ผ่านมามีผู้สนใจศึกษา
การจูงใจในงานด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร การสอน และการพัฒนา เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจูงใจ เป็นกระบวนการที่บุคคลถูก กระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจูงใจ ให้กระทำ
หรือคิดรนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจ เป็น
พฤติกรรมที่มีใช้เพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา แต่ต้องเป็นพฤติกรรมที่มีความเข้มข้น
มีทิศทางจริงจัง มีเป้าหมายชัดเจนว่าต้องการ ไปสู่จุดใด และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลสืบ
เนื่องมาจาก แรงผลักดัน หรือแรงกระตุ้น ซึ่งแรงขับจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น
ออกมามีทิศทางนำไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้มีการตอบสนองความต้องการนั้น

ประเภทแรงจูงใจ

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจพบว่า มีการแบ่งประเภทของ
แรงจูงใจตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรม และตามที่มาของแรงจูงใจไว้ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ การจูงใจที่เกิดจากความต้องการภายใน
เป็นแรงผลักดันจากภายในตัวของบุคคล นักจิตวิทยาเชื่อว่ามนุษย์มีแรงขับจากภายในที่จะทำสิ่งต่าง ๆ
ได้ด้วยตนเอง แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความต้องการ เจตคติ และความสนใจ คนที่มีแรงจูงใจ
ประเภทนี้จะเป็นผู้ที่มีความสุขในการทำสิ่งต่าง ๆ เพราะมีความพึงพอใจ โดยตัวของมันเอง มิได้
หวังรางวัลหรือคำชม จึงมีแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีความเบื่อหน่าย
จะเป็นผู้ที่ทำงานเพราะรักในงาน ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครเห็น ไม่มีใครชม หรือทำแล้วไม่ได้สองชั้น
ก็ไม่เกิดความท้อถอย และเบื่อหน่าย เพราะเขามีความสุข ความพึงพอใจที่ได้ทำงานนั้น ๆ ลักษณะ
ของผู้ที่มีการกระทำอันเนื่องมาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นผู้ที่ทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ
ของตนเอง ไม่ต้องคอยหวาดวิตก หรือกังวลว่าใครจะคิดอย่างไรกับตน ซึ่งทำให้สามารถทำงาน
ได้ดีมีที่ เป็นผู้ที่สามารถมีสัมพันธภาพกับคนทั่วไปได้ดี ไม่ใช่สร้าง สัมพันธภาพเฉพาะบุคคลที่ทำ
ประโยชน์ให้เท่านั้น เป็นผู้ที่ทำงานโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) คือ การจูงใจที่เกิดจากการนำกิจกรรม
มากระตุ้นให้บุคคลอื่นทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ นักจิตวิทยาอธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจภายนอกด้วย

เรื่องของการเสริมแรง (Reinforcer) กับสิ่งจูงใจต่าง ๆ การเสริมแรงหมายถึง การให้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ และสิ่งเร้านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 140) ได้จำแนกแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยคนเรา สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้แรงจูงใจชนิดนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย ฯลฯ

2. การจูงทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล หรือจากวัตถุที่มองเห็นได้ จับต้องได้ หรือมาจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตน (Self Motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างซับซ้อนพอสมควร และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความสำเร็จ ในหน้าที่การงาน หรือความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น

อารีย์ พันธุ์ณี (2546 : 181-182) กล่าวว่า แรงจูงใจแบ่งประเภทแรงจูงใจได้เป็น

1. Instrument Motivation หมายถึง การกระทำสิ่งใดก็ตามที่มีไว้เพื่อสิ่งนั้น โดยตรง แต่เป็นไปเพื่อสิ่งอื่นที่เป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง มีไว้เกิดจากความสนใจความรัก แต่มีปัจจัยอื่นภายนอกเป็นแรงจูงใจเพื่อเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย

2. Integrative Motivation หมายถึง การกระทำสิ่งใดเพราะมีใจรักและสนใจหรืออาจปรารถนาจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกในสังคมนั้น ซึ่งเหตุจูงใจนี้จะดีกว่าและยั่งยืนกว่าประเภทแรก การแบ่งประเภทแรงจูงใจตามการแสดงออกทางพฤติกรรม แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เป็นผลอันเนื่องมาจากความต้องการหรือความปรารถนาซึ่งเกิดขึ้นภายในร่างกาย เป็นสภาวะที่บุคคลมีความต้องการจะกระทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่มีมูลเหตุจูงใจจากภายนอกมากระตุ้น อาจเป็นได้ทั้งด้าน สรีระและจิตใจ แรงจูงใจประเภทนี้ คือ

2.1.1 ความต้องการ (Needs) ที่ทำให้เกิดแรงขับ แรงขับจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจ ความพอใจ

2.1.2 ความสนใจพิเศษ (Special Interest) ถ้าบุคคลใดมีความสนใจสิ่งใดเป็นพิเศษ จะมีความตั้งใจในการเรียนหรือการทำงาน ทำให้การเรียนหรือการทำงานประสบความสำเร็จได้ในเวลาอันรวดเร็ว

2.1.3 ทศนคติ (Attitude) คือความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และกระตุ้นให้ บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

2.2 แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่เป็นผลมาจากการกระตุ้นจากภายนอก ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามจูงมุ่งหมายที่ถูกกระตุ้นนั้น เช่น

2.2.1 เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคลว่าอยากทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จก็จะทำสิ่งนั้น

2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า ผู้ที่ทราบความก้าวหน้าในการเรียนหรือการทำงาน หรือกิจกรรมใด ๆ จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้มีกำลังใจทำสิ่งนั้น

2.3 บุคลิกภาพ รูปร่าง ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของอาชีพใดที่มีโอกาสได้เข้าไป สัมผัส ก็อาจเกิดความประทับใจอยากเป็นอย่างนั้นบ้าง

2.4 เครื่องล่อต่าง ๆ เช่น การทดสอบ การชมเชย การติเตียน การประกวด การให้รางวัล การลงโทษและการแข่งขัน ส่วนมีส่วนกระตุ้นให้บุคคลทำสิ่งใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

อูษณีย์ จงสุทไส (2545 : 16) กล่าวถึงแรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการ หรือตามจูงมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใดก็แสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของคนเสมอ สำหรับตัวอย่างของแรงจูงใจภายในได้แก่

1.1 ความอยากรู้อยากเห็น ทำให้บุคคลค้นคว้าเพิ่มเติมหรือเกิดไทยมุงได้

1.2 ความสนใจ ทำให้บุคคลได้ถาม หรือ จ้องมอง เป็นต้น

1.3 ความต้องการ ทำให้บุคคล เป็นอะไร หรือทำอะไรก็ได้

1.4 ความพอใจ ทำให้บุคคลยินดีและทำอะไรก็ได้

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึงแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการ หรือตามจูงมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่ การแข่งขันการร่วมมือ บุคลิกภาพของครู การให้รางวัล การลงโทษ และการใช้สื่อการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่าแรงจูงใจ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายในนั้นเกิดขึ้นภายในร่างกาย เป็นสภาวะที่บุคคลมีความต้องการจะกระทำให้บางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่มีมูลเหตุจูงใจจากภายนอกมากระตุ้น แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่เป็นผลมาจากการกระตุ้นจากภายนอกทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ถูกกระตุ้น ดังนั้นหากจะกล่าวถึงแรงจูงใจกับการศึกษา แรงจูงใจภายนอกจะเกิดขึ้นก่อนแรงจูงใจภายใน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจ

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การตัดสินใจที่ดีนั้น จะต้องมีการขั้นตอน กระบวนการ องค์ประกอบและเทคนิคในการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจเกิดความพึงพอใจและมี ประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2551 : 61- 62) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการตัดสินใจของเซอร์เบิร์ต ไซมอน (Herbert Simon) และเจมส์ มาร์ช (James March) ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่เสนอแนวคิดใน การตัดสินใจของบุคคลโดยระบุว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาถึงพฤติกรรมทางเลือกหลายๆ ทาง
2. คาดหวังล่วงหน้าถึงผลของทางเลือกเหล่านั้น
3. ประเมินผลของทางเลือกแต่ละทางในแง่ของความพึงพอใจ ประโยชน์และ สวัสดิภาพที่จะได้รับ

4. เลือกทางเลือกที่ประเมินผลแล้วว่าดีที่สุดใน

พรพิมล สัมพันธ์พงศ์ (2552 : 21) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจ (Decision-Making) เป็น กระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใน 3 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมด้านเซาว์ปัญญา (Intelligence Activity) หมายความว่า เป็นกิจกรรมที่มี ความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสืบค้นหาข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจ
2. กิจกรรมการออกแบบ (Design Activity) หมายความว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิดตรรกะ วิเคราะห์ รวมทั้งเป็นการสร้างวิธีการ หรือแนวทางต่าง ๆ ที่จะนำไป ปฏิบัติหลังจากได้พิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางนั้น ๆ แล้ว
3. กิจกรรมการคัดเลือก (Choice Activity) หมายความว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแนวทางแต่ละแนวทาง หรือวิธีการ แต่ละวิธีที่มีความเหมาะสม และสามารถนำไป ปฏิบัติได้ตามความคิดของผู้เลือก

สิทธิ์ประกอบ วินขางค์กุล (2547 : 28) กล่าวถึง ขั้นตอนการตัดสินใจ ไว้ดังนี้

1. การพิจารณาตัวปัญหา สิ่งแรกที่จำเป็นต้องรู้คือ ปัญหาที่เราจะต้องตัดสินใจใน ขณะนั้นคืออะไร กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง การที่จะรู้ว่า อะไรคือ ปัญหาที่แท้จริงหรือไม่จำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลและรายละเอียดของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องให้ละเอียดถี่ถ้วน

2. การพิจารณาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ เมื่อรู้ว่าอะไรคือปัญหา และทราบข้อมูล

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวปัญหาหากพอแล้ว จะต้องพิจารณาถึงวิธีแก้ปัญหาและทราบข้อมูล
รายละเอียดเกี่ยวกับตัวปัญหา การพิจารณาถึงวิธีแก้ปัญหา อาจจะมีหลายทางเลือกควรพิจารณา
ทางเลือกหลายๆ ทางเลือกต่าง ๆ นี้ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ ในการประกอบการพิจารณา

3. การประเมินทางเลือก ภายหลังจากที่พิจารณาหาทางเลือกต่าง ๆ สำหรับแก้ปัญห
ได้หลายวิธีแล้วจะต้องมีการประเมินผลวิธีเหล่านั้น เพื่อให้ได้ผลดีที่สุด โดยอาศัยดุลยพินิจ
อย่างรอบคอบในการประเมินผล

4. การตัดสินใจ เมื่อได้วิเคราะห์ปัญหาและประเมินทางเลือกที่เหมาะสมไว้หลาย ๆ
ทางและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกไว้แล้ว ก็จะต้องทำการตัดสินใจขั้นสุดท้าย คือ พิจารณา
เลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพียงทางเลือกเดียวเท่านั้น

จากศึกษาดังกล่าวคนเราจะตัดสินใจโดยการตรวจสอบกลุ่มทางเลือกที่เป็นไปได้ซึ่งมี
จำนวนจำกัดมากกว่าที่จะพิจารณาทางที่จะพิจารณาทางเลือกทั้งหมดทุก ๆ ตัว ยิ่งไปกว่านั้นผู้คนจะ
เลือกโดยใช้กฎและประสบการณ์ที่มีใกล้ตัวและคนเราจะสร้างความพึงพอใจขึ้นมาเอง กล่าวคือเขา
จะเลือกทางแก้ปัญหาก็พอเหมาะพอประมาณ มากกว่าที่จะแสวงหาทางเลือกที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จ
หรือประโยชน์มากมาย

ความหมายของการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นการเลือกแนวทางปฏิบัติที่เห็นดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อที่จะ
นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการมากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการทั้งชาวไทย และ
ชาวต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า การตัดสินใจ ไว้ดังนี้

ยูดา รักไทย และธนิกานต์ มาณะศิริานนท์ (2542 : 9) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การเลือก
เอาวิธีปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง จากวิธีปฏิบัติหลาย ๆ ทางที่มีอยู่

ชูชัย เทพสาร (2546 : 10) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจเป็นการกระทำอย่างรอบคอบ
ในการเลือกจากทรัพยากรที่เรามีอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จาก
ความหมายของการตัดสินใจมีแนวคิด 3 ประการ คือ

1. การตัดสินใจรวมถึงการเลือก ถ้าหากมีสิ่งเลือกเพียงสิ่งเดียวการตัดสินใจย่อม
เป็นไปได้

2. การตัดสินใจเป็นกระบวนการด้านความคิด ทั้งจะต้องมีความละเอียด สุขุม
รอบคอบเพราะอารมณ์และองค์ประกอบของจิตได้สำนึกมีอิทธิพลต่อกระบวนการความคิดนั้น

3. การตัดสินใจเป็นเรื่องของการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ และ
ความสำเร็จที่ต้องการและหวังไว้

บาร์นาร์ด (Barnard. 1938 : 12) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า คือ "เทคนิคในการที่จะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหลือเพียงทางเดียว"

ไซมอน (Simon. 1960 : 5-6) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้ และทางเลือกจากงานต่าง ๆ ที่มีอยู่

มูดี (Moody. 1983 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นการกระทำที่ต้องทำเมื่อไม่มีเวลาที่จะหาข้อเท็จจริงอีกต่อไป ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ เมื่อใดถึงจะตัดสินใจว่าควรหยุดหาข้อเท็จจริงแนวทางแก้ไขการเปลี่ยนแปลงไปตามปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและการใช้เวลา

ชูล และคณะ (Shull et al. 1970 : 31) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการใช้ความคิดของมนุษย์ที่ผูกพันกับปรากฏการณ์อันเกิดจากบุคคล และสังคม การตัดสินใจนี้มีพื้นฐานบนสมมติฐานของข้อเท็จจริงที่มีคุณค่า และครอบคลุมตัวเลือกที่ได้รับการเลือกสรรแล้วจากตัวเลือกอื่น ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

แฮริสัน (Harrison. 1981 : 3) ได้สรุปเกี่ยวกับคำนิยามของการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการประเมินผลเกี่ยวกับทางเลือก หรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และการคาดคะเนผลที่เกิดจากทางเลือกปฏิบัติ ที่จะส่งผลถึงการบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด

เจมส์ และคณะ (James et al. 1973 : 69) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญขององค์การ ที่ผู้บริหารจะต้อง กระทำอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสาร (Information) ซึ่งได้รับมาจากโครงสร้างองค์การพฤติกรรมบุคคล และกลุ่มในองค์การ

จากความหมายของการตัดสินใจตามที่ผู้ให้คำนิยามดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการรวบรวมขั้นตอน แนวความคิด และการประเมินผลเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่ พร้อมทั้งตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม และเป็นผลสรุปหรือผลขั้นสุดท้ายของกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อเลือกแนวทางการ ปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ทรัพยากร และบุคคล สามารถนำไปปฏิบัติและทำให้งานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการของการตัดสินใจ

กระบวนการของการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์ และหาทางเลือกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด การตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนอย่างรอบคอบเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการตัดสินใจ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 99) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ มีการยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า ประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหา
2. การกำหนดสิ่งที่คาดหวัง
3. การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การพัฒนาทางเลือก
5. การเลือกแนวทางที่ดีที่สุด
6. การดำเนินการตัดสินใจ

ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีความสามารถในการแยกแยะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ

อคุลย์ จาตุรงค์กุล (2543 : 43) อธิบายว่ามีปัจจัย 4 ประการด้วยกันที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1. ข้อมูลข่าวสาร (Information) เพราะในการตัดสินใจนั้นผู้บริโภคจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้า ราคาสินค้า และคุณลักษณะต่าง ๆ ของตัวสินค้า เป็นต้น ซึ่งแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 แห่ง คือ แหล่งที่โฆษณาเพื่อการค้า และแหล่งที่มาจากสังคม เช่น เพื่อน คนรู้จัก ครอบครัว ซึ่งได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือบอกต่อ เป็นต้น
2. สังคมและกลุ่มทางสังคม (Social and Group Forces) ได้แก่ วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว ชนชั้นทางสังคม ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค
3. แรงผลักดันด้านจิตวิทยา (Psychological Forces) ได้แก่ แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้บุคลิกภาพ และทัศนคติของผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่จะผลักดันให้เกิดความต้องการหรือการตัดสินใจ เป็นต้น

พรพิมล สัมพันธ์พงศ์ (2552 : 24) ขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการตัดสินใจ ต้องพยายามเข้าใจผู้บริโภคว่ามีขั้นตอนการปฏิบัติในการตัดสินใจซึ่งอย่างไร แต่ละขั้นตอนจะให้ข้อคิดที่สามารถให้ความสะดวกหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้ถึงความต้องการ (Need Recognition) หรือการรับรู้ปัญหา (Problem Recognition) การที่บุคคลที่รับรู้ถึงความต้องการของตนซึ่งอาจเกิดเองหรือเกิดจากสิ่งกระตุ้น ความต้องการจะรวมถึงความต้องการของร่างกาย และความต้องการที่เป็นความปรารถนา ซึ่งเป็นความต้องการด้านจิตวิทยา สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อถึงระดับหนึ่งจะกลายเป็นสิ่งกระตุ้นจากประสบการณ์ในอดีต ทำให้บุคคลรู้ว่าจะสนองถึงกระตุ้นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาข้อมูล (Information Search) ถ้าความต้องการถูกกระตุ้นมากพอ และสิ่งที่สามารถสนองความต้องการอยู่ใกล้กับผู้บริโภค ผู้บริโภคจะดำเนินการเพื่อให้เกิดความพอใจทันที และเมื่อความต้องการถูกกระตุ้นได้สะสมไว้มาก จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความตั้งใจ ให้ได้รับการสนองความต้องการ ด้วยการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลข่าวสารและพยายาม จัดข้อมูลข่าวสารให้ผ่านแหล่งข้อมูลเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึงกระบวนการในการรับ ข้อมูลของผู้บริโภคมีดังนี้คือ

1. การเปิดรับข่าวสาร (Exposure) หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้จากสิ่งกระตุ้นโดย ผ่านประสาทสัมผัสหนึ่งอย่างขึ้นไป ได้แก่ การได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้ลิ้มรส ได้สัมผัส
2. ความตั้งใจ (Attention) เป็นขั้นตอนของการแสดงกระบวนการข้อมูล ที่แสดงถึงการเกิดความสามารถในความเข้าใจ
3. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นขั้นตอนในกระบวนการข้อมูลซึ่งมีการตีความหมายสิ่งกระตุ้น
4. การยอมรับ (Acceptance) เป็นขั้นตอนของกระบวนการข้อมูลซึ่งแสดงระดับของ สิ่งกระตุ้นที่มีอิทธิพลต่อความรู้ หรือทัศนคติของบุคคล
5. การเก็บรักษา (Retention) การส่งข้อมูลสู่ความทรงจำระยะยาว

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลทางเลือก (Evaluation of Alternatives) เมื่อผู้บริโภคได้ ข้อมูลมาแล้วจากขั้นตอนการค้นหาข้อมูล ผู้บริโภคจะเกิดความเข้าใจ และประเมินผลทางเลือก ต่าง ๆ โดยผู้บริโภคจะมีกระบวนการประเมินทางเลือก บางกรณีผู้บริโภคจะทำการพิจารณา อย่างรอบคอบและคิดอย่างเหตุผล

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) จากการประเมินผลพฤติกรรมในขั้นที่ 3 จะช่วยให้ผู้บริโภคกำหนดความพอใจระหว่างผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกผู้บริโภคจะตัดสินใจ ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ตนชอบมากที่สุด และปฏิเสธที่จะซื้อสินค้าที่ตนไม่มีความพึงพอใจที่จะซื้อ

ขั้นตอนที่ 5 ความรู้สึกภายหลังการเลือก (Post-purchase Feeling) หลังจากซื้อและทดลอง ใช้ คือ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคาดหวังของผู้บริโภค (Consumer's Expectations) และการรับรู้ถึงผลการปฏิบัติงานของสินค้า (Product's Perceived Performance) หากช่องว่างระหว่าง ความคาดหวังและผลการปฏิบัติงานมีมาก จากทฤษฎีการตัดสินใจซื้อทำให้ทราบถึงขั้นตอนใน การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจทางการตลาดคือต้องเข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ ใน การตัดสินใจซื้อของกลุ่มลูกค้า เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

พรพิมล สัมพันธ์พงศ์ (2552 : 26) หลักการหรือเกณฑ์ในการตัดสินใจ เพื่อที่จะให้ผล ตามที่ตั้งใจ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. เกณฑ์หาจุดสูงสุด (Maximization) หลักเกณฑ์นี้จะหมายถึง ลักษณะของบรรดา ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับรู้มา และทางเลือกหรือวิธีการที่ความเหมาะสมเพียงพอที่จะเลือกนำมาใช้แก้ปัญหาได้ทั้งสิ้น อาจจะเป็นเกณฑ์หาจุดสูงสุดเพื่อการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดได้

2. หลักเกณฑ์หาจุดสูงสุดของทางเลือกที่ต่ำ ๆ (Maximin) ลักษณะของหลักเกณฑ์นี้ คือ เลือกทางเลือกที่แม้ว่าจะให้ผลตอบแทน หรือผลประโยชน์น้อยกว่าที่ต้องการจะได้รับ แต่ผลที่ได้รับมาน้อย ๆ จากทางเลือกที่เลือกมาเพื่อแก้ปัญหาหนึ่ง ยังมีมากกว่าผลที่คาดว่าจะได้รับจากทางเลือกอื่น ๆ หรือกล่าวได้ว่า แม้เราจะกำหนดทางเลือกที่จะแก้ปัญหามาได้แล้วก็ตาม ทั้ง ๆ ที่ทางเลือกที่เราจะนำไปแก้ปัญหานั้นกำลังเผชิญอยู่ อาจจะไม่สามารถให้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนกลับมาได้มากเท่าที่คาดหวังไว้ หรือผลตอบแทนที่ได้รับมาไม่ตรงตามความคิดความคาดหวังเลยก็

3. หลักเกณฑ์สร้างความเสียใจน้อยที่สุด (Minimax) เกณฑ์การตัดสินใจลักษณะนี้ คือ ทางเลือกต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาแล้ว ไม่ว่าจะเลือกทางเลือกใดเพื่อนำไปปฏิบัติก็ตาม ก็ไม่สามารถจะให้ผลประโยชน์ที่คิดกลับคืนมาได้ ในทางตรงกันข้ามกลับให้ผลเสียมากกว่า ดังนั้นผู้ที่ทำการตัดสินใจจึงต้องพยายามเลือกทางเลือกที่จะให้ผลเสียกลับตนเองน้อยที่สุด คือพยายามที่จะลดความเสียใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เรียกว่า "Maximize Minimum Regret"

4. หลักเกณฑ์สร้างความพึงพอใจ (Satisfaction) มาร์ช และ ไชมอน ให้ข้อสังเกตว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะทำสิ่งใด ก็ตาม มักจะต้องเป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ของตนเอง ก่อนเป็นสำคัญ โดยสิ่งที่ทำไปนั้นจะต้องสร้างความรู้ความรูสึกพึงพอใจต่อตนเองได้ เพราะจะได้รับสิ่งที่ตรงตามความคาดหวัง และสอดคล้องกับความต้องการแล้วนั่นเอง ดังนั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยเกณฑ์นี้ จึงเป็นการเลือกที่ว่าผลที่ได้รับจากการเลือกปฏิบัติทางเลือกหนึ่ง ทางเลือกใดจะให้ผล (Outcome) น้อยที่สุด หรือมากที่สุดก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้ผู้ที่ทำการตัดสินใจเลือกมีความรู้สึกยินดี หรือพอใจได้

คอตเลอร์ (Kotler. 2003 : 8-10 ; อ้างถึงใน อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2550 : 13-26) ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจประกอบด้วยกระบวนการตัดสินใจ 5 ขั้นตอน คือ

1. การรับรู้ ปัญหาหรือความจำเป็น (Problem or Need Recognition)
 2. การแสวงหาข้อมูล (Information Search)
 3. การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives)
 4. การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision)
 5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post Purchase Feeling)
1. การตัดสินใจเป็นกระบวนการ (Process) นั้นหมายความว่า การตัดสินใจต้องผ่าน

กระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์แล้ว ค่อยตัดสินใจเลือก ทางที่ดีที่สุด มีหลายท่าน คิดว่าการตัดสินใจไม่มีขั้นตอนอะไรมาคิดแล้วทำเลย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการคิดก็ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (Search) การออกแบบ (Design) และการเลือก (Choice) เพื่อให้สามารถเลือกทางเลือกได้ดีที่สุด

2. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือก (Solution) การตัดสินใจเป็นการพยายามสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทางเลือกที่น้อยอาจปิดโอกาสให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือทางเลือกที่ดีกว่าได้ ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกฝนการสร้างทางเลือกที่มากขึ้น หลากหลายด้วยวิธีการคิดที่ริเริ่ม (Initiative) และคิดแบบสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

3. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์การ จะเห็นว่าผู้บริหารในแต่ละระดับชั้น ก็มีหน้าที่ในการตัดสินใจต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องเพื่อใช้ทรัพยากรที่จำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ ผู้บริหารระดับกลางจะตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ (Management Decision) เป็นการตัดสินใจเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารระดับต้นจะตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการ (Operational Decision) เป็นการตัดสินใจดำเนินการควบคุมงานให้สำเร็จตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน จะเห็นว่า การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับตั้งแต่คนเดียว กลุ่มและทั้งองค์การ ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคนก็แตกต่างกัน ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเข้าใจ มีจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มและองค์การที่ดีพอจึงจะทำให้การตัดสินใจประสบผลสำเร็จได้

ดังสรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตและการทำงานของบุคคล และถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารในการจัดการหรือบริหารงานซึ่งจะ นำพาให้เกิดความอยู่รอดหรือไม่ ของกลุ่ม หน่วยงาน หรือองค์การ การตัดสินใจที่ดีนั้นจะก่อให้เกิด ความผิดพลาดน้อยที่สุด ดังนั้นผู้ที่ตัดสินใจจึงควรศึกษาขั้นตอน หาข้อมูลหรือมีข้อมูลที่ดีและมี กระบวนการที่ดีให้การตัดสินใจ ตลอดจนตระหนักถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดแล้ว การตัดสินใจก็จะเกิดผลดีมากที่สุดและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

องค์ประกอบของการตัดสินใจ

องค์ประกอบของการตัดสินใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

สแตนตันและฟิวเทรลล์ (Stanton & Futrell. 1987 : 664 ; อ้างถึงใน พรพิมล สัมพันธ์ พงศ์. 2552 : 24) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ว่าลักษณะของผู้

ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านสังคม(ปัจจัยภายนอก) ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (ปัจจัยภายใน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) เป็นสัญลักษณ์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยเป็นที่ยอมรับจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งโดยเป็นตัวกำหนด และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ค่านิยมในวัฒนธรรมจะกำหนด ลักษณะของสังคมและกำหนดความแตกต่างของสังคมหนึ่งจากสังคมอื่น โดยวัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมย่อย และชั้นของสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคคลในสังคม เช่น ลักษณะนิสัยของคนไทย ซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมพฤติกรรมของสังคมไทย ทำให้มีลักษณะพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

1.2 วัฒนธรรมกลุ่มย่อย (Subculture) หมายถึง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันซึ่งมีอยู่ภายในสังคมขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน วัฒนธรรมย่อยเกิดจากพื้นฐานทางภูมิศาสตร์และลักษณะพื้นฐานของมนุษย์ วัฒนธรรมย่อย

1.3 ชั้นของสังคม (Social Class) หมายถึง การแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นระดับ ฐานที่แตกต่างกัน โดยมีสมาชิกทั่วไปถือเกณฑ์รายได้ (ฐานะ) ทรัพย์สิน หรืออาชีพ (ตำแหน่งหน้าที่) ในแต่ละชั้นสังคมจะมีสถานะอย่างเดียวกัน และสมาชิกในชั้นสังคมที่แตกต่างกัน จะมี ลักษณะที่แตกต่างกัน การแบ่งชั้นสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

2. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อ กลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มทางด้านค่านิยม (Value) การเลือกพฤติกรรม (Behavior) และการดำรงชีวิต (Lifestyle) รวมทั้งทัศนคติ (Attitude) และแนวความคิด ของบุคคลเนื่องจากบุคคล ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย

2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มนี้ จะมี อิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง กลุ่มอ้างอิงแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

2.1.1 กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท และเพื่อนบ้าน

2.1.2 กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) ได้แก่ กลุ่มบุคคลชั้นนำในสังคม เพื่อนร่วมอาชีพและร่วมสถาบัน บุคคลกลุ่มต่างๆในสังคม

2.2 ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัว ถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและความนิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของครอบครัว

2.3 บทบาทและสถานะ (Roles and Statuses) บุคคลจะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม ซึ่งจะต้องวิเคราะห์หว่าใครมีบทบาทเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ตัดสินใจ ผู้มีอิทธิพล ผู้ซื้อ และผู้ใช้

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจาก ลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ประกอบด้วย

3.1 โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Circumstances) หรือรายได้ (Income) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลก็คือรายได้ของบุคคล ซึ่งมีผลต่ออำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

3.2 การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

4. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) การเลือกของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจาก ปัจจัยด้านจิตวิทยาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภค โภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้บริการ

กวี วงศ์พูน (2550 : 71-72) กล่าวว่าองค์ประกอบในการตัดสินใจ ประกอบด้วย

1. เริ่มด้วยปัญหา ปัญหาคือสิ่งที่ต้องการแก้ไข หรือสิ่งที่ไม่ตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล หรือสิ่งที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์เพราะมีอุปสรรคขัดขวาง
2. วิเคราะห์ปัญหาด้วยประสบการณ์ ประสบการณ์ต่างๆ ถือเป็นบทเรียนในการตัดสินใจครั้งต่อไป ประสบการณ์จึงมีความสำคัญในการตัดสินใจที่ดี
3. หาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้มีช่องทางในการได้ข้อมูล
4. แยกแยะข้อมูลที่ไม่ได้ใช้ ออก คัดเลือกเฉพาะที่สำคัญและเกี่ยวข้องไว้
5. หาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลายทาง เมื่อได้ข้อมูลต่างๆ ก็สามารถมองเห็นทางที่ว่าจะได้ประโยชน์สูงสุดเพื่อเลือกใช้ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการตัดสินใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม มีความเสี่ยงเกิดขึ้นเสมอ แต่หากมีหลักการในการตัดสินใจ และผ่านการคิดพิจารณาอย่างดีแล้วก็จะทำให้เราเข้าใจความคิด ความรู้สึกของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นทางเลือกที่เกิดจากการพิจารณาตัดสินใจที่ดีที่สุด เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเป็นประโยชน์สูงสุด

เทคนิคในการตัดสินใจ

เทคนิควิธีการตัดสินใจ (Technique of Decision-Making) นอกจากการใช้หลักเกณฑ์

บางอย่างช่วยพิจารณา และเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อนำไปแก้ปัญหาที่นั้นแล้ว ในการแสดงการตัดสินใจของบุคคลแต่ละครั้ง ยังแสดงให้เห็นว่า แต่ละบุคคลใช้เทคนิคหรือใช้วิธีการตัดสินใจอย่างไร ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

พรพิมล สัมพันธ์พงศ์ (2552 : 28) สรุปไว้ดังนี้

1. การใช้ประสบการณ์และดุลยพินิจ (Experience and Judgment) เป็นวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหา หรือปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้แนวทางที่เคยกระทำมาก่อนและได้ผลมาแล้ว เมื่อต้องพบกับปัญหาครั้งใหม่ที่มีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ก็จะใช้แนวทางที่เคยปฏิบัติมาก่อนมาช่วยในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติอีกครั้ง

2. การรีรอ (Delay Tactics) เป็นวิธีที่จะยังไม่เลือกทำ ไม่ปฏิบัติอะไรทั้งสิ้น แต่คอยให้เหตุการณ์ที่เป็นหายนั่นค่อย ๆ ลดความรุนแรงลงไปหรือจะหมดไปได้ในที่สุด ซึ่งเป็นการคาดหวังว่าทุกอย่างอาจจะดีขึ้นได้เองโดยที่ตนเองยังไม่ต้องปฏิบัติอะไรเลยก็ได้ เป็นต้น ลักษณะที่เวลานี้ก็คือ ไม่มีการตัดสินใจในขณะนั้น แม้ว่าเรื่องนั้นจะต้องได้รับการตัดสินใจทันทีก็ตาม

3. การใช้ตัวแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เป็นวิธีการตัดสินใจเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการเปรียบเทียบค่าหรือผลที่เกิดจากความคาดหมายว่า น่าจะมีทางหรือโอกาสเป็นไปได้ของผลที่จะได้รับแต่ละทางเลือก แล้วนำไปเปรียบเทียบผลที่ได้รับสูงสุดตามความคาดหมายนั้นว่าเป็นอย่างไรบ้าง รูปแบบการตัดสินใจ (Types of Decision - Making) การตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่นั้น บุคคลแต่ละคนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยใช้หลักเกณฑ์ และวิธีการตัดสินใจที่อาจจะเหมือนกัน หรืออาจแตกต่างกันก็ได้ และลักษณะดังกล่าวก็สามารถทำให้การตัดสินใจของบุคคลที่แสดงออกมาในการแก้ปัญหาเป็นการตัดสินใจที่มีอาจจะมรูปแบบ แตกต่างกันได้ หรือบางครั้งอาจจะเหมือนกัน ซึ่งในเรื่องนี้ (พรพิมล สัมพันธ์พงศ์. 2552 : 29) ได้เสนอรูปแบบของการตัดสินใจไว้ 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การตัดสินใจโดยใช้สามัญสำนึก ประสบการณ์ และความรู้สึกต่าง ๆ (Spontaneous Decision-Making) การตัดสินใจแบบนี้ จะเป็นการตัดสินใจที่มีเกณฑ์หรือหลักการใด ๆ ที่มีความแน่นอนตายตัว ให้เลือกนำมาใช้ แต่โดยทั่วไปจะใช้ดุลยพินิจของผู้ที่จะทำการตัดสินใจแต่ละคนเอง โดยจะลักษณะของการนึกเอาเองว่า อย่างใดมีความเหมาะสมและเห็นสมควรว่า ถูกต้อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคลที่มีอยู่เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาและตัดสินใจ เช่น ใช้สามัญสำนึก อารมณ์ สัญชาติญาณ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิด บางครั้งอาจจะรวมไปถึงความรู้สึกสังหรณ์ใจสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถส่งผลให้ผลที่ได้รับจากการตัดสินใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกันได้

รูปแบบที่ 2 การตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผล (Rational Decision-Making) สำหรับ

การตัดสินใจรูปแบบนี้จะเป็นการตัดสินใจที่ใช้เกณฑ์หรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีความแน่นอน คือ มีหลักของความสมเหตุสมผลเป็นหลักสำคัญมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึก หรืออารมณ์ของแต่ละบุคคล การตัดสินใจรูปแบบเช่นนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นการตัดสินใจ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วย ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วยเทคนิควิธีการที่ได้มีการกำหนดไว้อย่างมีระเบียบแบบแผน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การตัดสินใจที่มีการเตรียมมากกว่าล่วงหน้า (Programmed Decision) กล่าวคือ เป็นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเป็นประจำตามปกติ หรือเกิดขึ้นซ้ำซาก (Repetition) จนทำให้ผู้ที่ทำการตัดสินใจกำหนดวิธีการรวมทั้งคาดหมายผลที่จะได้รับจากการตัดสินใจ

ลักษณะที่ 2 การตัดสินใจที่ไม่มีการเตรียมไว้ก่อน (Non-Programmed Decision) กล่าวคือ เป็นการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นใหม่ทุกครั้งเมื่อมีเหตุการณ์ หรือมีปัญหาเกิดขึ้นการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและความพึงพอใจ ซึ่งพรพิมล สัมพันธ์พงศ์ (2552 : 24) นำมาประกอบการตัดสินใจตามกระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจ การตัดสินใจลักษณะนี้ จำเป็นต้องอาศัยเทคนิควิธี ตลอดจนแนวทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา ตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา

ดังนั้นสรุปได้ว่า การตัดสินใจ นอกจากการใช้หลักเกณฑ์บางอย่างช่วยพิจารณา และเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นแล้ว ต้องอาศัยเทคนิคหลายวิธีเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติ ที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ทรัพยากร และบุคคล สามารถนำไปปฏิบัติและทำให้งานบรรลุ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ทั้งนี้การตัดสินใจในบางเรื่องของบุคคลอาจหมายถึงชีวิต หรืออนาคตของบุคคลนั้น ทำนองเดียวกันกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานของผู้ปกครอง

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยอยู่หลายประการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนในงานต่างๆ ดังที่มึนนักการศึกษาหลายคนกล่าวไว้ในด้านต่างๆ ดังนี้ สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 87) กล่าวถึงโรงเรียนที่ดี พอสรุปได้ ดังนี้โรงเรียนที่ดีเป็นที่ปรารถนาของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาได้ครบถ้วน ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาหลายด้านดังนี้

1. ด้านวิชาการ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ และสติปัญญา การบริหารงานด้านวิชาการเพื่อให้การจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานภายนอก

2. ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ภาพลักษณ์นั้นเกิดจากความรู้สึกรักใคร่ของคนที่มีต่อโรงเรียน ภาพลักษณ์ของโรงเรียนสามารถสร้างขึ้นมาได้โดยใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม การสร้างภาพลักษณ์ดีให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนทำได้ยากพอ ๆ กับการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียนแต่ก็คงไม่เกินความสามารถของผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดขึ้นมาได้

3. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่นหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียงควรมีอาคารที่ สะอาดและปลอดภัย และเพียงพอแก่นักเรียน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน ได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ถ้าโรงเรียนจัดสุขภาพกาย สิ่งแวดล้อมได้ดี ที่เหมาะสมก็จะช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและนักเรียนก็จะสามารถจดจำไว้เป็นแบบอย่างได้

4. ด้านบุคลากร ผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียน มีส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้และจัดมวลประสบการณ์ให้กับเด็ก ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียน ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมบุตรหลานหรือขอพบครู ได้ตลอดเวลาที่ทำการของโรงเรียน และโรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและศาสนาโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

พรรณเพ็ญแข อุดลยพันธ์ (2545 : 62) ได้ศึกษาการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านคุณลักษณะของครูที่ดี ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดี ด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ส่วนปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ผู้ปกครองให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศอาชีพ ฐานะที่เกี่ยวข้องต่างกัน มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าในสถานศึกษาเอกชนระดับ

ประถมศึกษาแตกต่างกัน

พจนี รัตนมณี (2547 : 83) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรักกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกปัจจัยทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านบุคลากร โดยเน้นเรื่องครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เน้นเรื่องการจัดหลักสูตรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรม เน้นเรื่องสื่อการสอนที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กทุกด้าน
4. ด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง เน้นเรื่องผู้ปกครองสามารถขอพบครูหรือโทรศัพท์ติดต่อได้ตลอดเวลาทำการของโรงเรียน
5. ด้านค่าใช้จ่ายและค่าบริการ เน้นเรื่องมีบริการน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย
6. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เน้นเรื่องโรงเรียนตั้งอยู่ในการคมนาคมสะดวก ไม่ไกลจากที่บ้านหรือที่ทำงานและมีสภาพแวดล้อมดี

ทองเดิน เผ่าดี (2548 : 103) ได้รวบรวมคุณสมบัติของโรงเรียนที่ปรารถนาของผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. ด้านวิชาการเป็น โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่เป็นภาระของผู้ปกครองในการหาที่เรียนใหม่ให้แก่บุตรหลาน นอกจากนี้ โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นผู้นำให้แก่เด็กที่กล้าแสดงออกและโรงเรียนมีการรายงานผลความก้าวหน้าเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้านวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองสูง คือ ครูมีคุณวุฒิและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนปัจจัยเกี่ยวเนื่องการพัฒนาการเรียนรู้อันสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือการยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน การมีชื่อเสียงของโรงเรียน คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ศักดิ์ภาพของโรงเรียน การบริการอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากโรงเรียน

3. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โรงเรียนควรมีการดูแลเอาใจใส่ในการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความเหมาะสม โรงเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างเพียงพอต่อนักเรียนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สภาพของอาคารเรียนและอาคารประกอบควรมีความมั่นคงแข็งแรง โรงเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่อยู่ใกล้มลพิษต่าง ๆ และโรงเรียนสามารถรักษาความสะอาด และควรมีระเบียบเรียบร้อยได้เป็นอย่างดีด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

4. ด้านบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารและบุคลากรควรมีลักษณะเป็นผู้มีความรู้ดี บุคลิกดี มีความสามารถครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนและการปรับตัวของผู้เรียนบุคลากรควรมีคุณวุฒิและวิทยวุฒิ ที่สอนในแต่ละระดับชั้น การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่จัดให้มีฝ่ายต่างๆ รับผิดชอบให้เหมาะสมกับขนาดของสภาพโรงเรียนและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง/บุคคล ตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม

5. ด้านผลการสอบ สามารถสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้ เพราะโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพทางการศึกษา โรงเรียนต้องมุ่งเน้นงานวิชาการเป็นหลัก โรงเรียนมีการพัฒนาของเด็กรวมทั้งโรงเรียนยังให้ความสำคัญในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับสูง

บุญกร กรพิทักษ์ (2548 : 72) ได้ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าด้านปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษาสามารถเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สภาพของอาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคงแข็งแรง มีอากาศถ่ายเทสะดวกและโรงเรียนสามารถรักษาความสะอาด และควรมีระเบียบเรียบร้อยได้เป็นอย่างดี

2. ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมประสบการณ์พิเศษต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ว่ายน้ำ อิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนมีการจัดการผ่อนชำระค่าเล่าเรียนให้ผู้ปกครองเมื่อมีเหตุผลและความจำเป็น

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ความปลอดภัยของนักเรียน การจัดระบบและเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน การตรวจเช็คการเข้าออกของบุคคลภายนอก การจัดเจ้าหน้าที่บริการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง

4. ด้านบุคลากร ผู้บริหาร มีความเอาใจใส่ให้การดูแลนักเรียน และผู้บริการมีความสามารถในการบริการ โรงเรียน

5. ด้านวิชาการ การให้การบ้านและแบบฝึกหัดแก่นักเรียนสม่ำเสมอการสอน
ภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1

ประไพ นิลน้อย (2548 : 55) สรุปได้ว่า ลักษณะโรงเรียนที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย
ปัจจัยหลายประการอันได้แก่ การบริหารจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลาง มีความเป็น
อิสระ มีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้วางแผนในการพัฒนา การทำภาระงานที่ชัดเจน
โดยมุ่งเน้นผลผลิตที่ ตัวนักเรียน คือผล สัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครู ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีจิตใจรัก
โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ศิโรราบและเป็น โรงเรียนที่เต็มรูปแบบอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์
เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิดการพัฒนา การตัดสินใจร่วมกัน โดยมี
เป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นผู้มี คุณภาพการเรียนรู้มีความสุข เป็นผู้มีสุขภาพที่ดีมีระเบียบวินัย
นำไปสู่คุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษาตามผู้ปกครอง และชุมชนต้องการ

ลชนา ชมตระกูล (2550 : 26-30) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง
การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการสิ่งต่าง ๆ
ไว้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดหมาย เป็นคนดีมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ
2. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน คือ การที่โรงเรียนจัดการศึกษาเป็นที่พอใจของผู้ปกครอง
ส่วนหนึ่งจะต้องดูที่ผลผลิต นั่นคือนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว
ในการศึกษานี้กำหนดปัจจัยด้านชื่อเสียงของ โรงเรียนแบ่งออกเป็นชื่อเสียงด้านวิชาการ ความสำเร็จ
ของนักเรียนและศิษย์เก่า และความมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน อาคารและสถานที่ คือ สภาพที่ผู้บริหาร
โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์ การเรียนการสอน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนการสอนเพื่อ
พัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาแก่ผู้เรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นต่าง ๆ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ งานที่เกี่ยวข้องอยู่กับการดำเนินการ
เพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ โรงเรียนจะต้องสร้างเจต
คติที่ดีต่อผู้ปกครอง แจกข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าของ โรงเรียน และนักเรียน
เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

สุริยา เสียงเย็น (2550 : 67-68) กล่าวว่างานบริหาร โรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารและ
บุคลากรในโรงเรียนจะต้องปฏิบัติมีหลายด้าน เช่น

1. ด้านวิชาการ การบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ
ขั้นพื้นฐาน และการนำแผนการสอนไปใช้เป็นแนวทางที่จะสอนให้แก่เด็ก โดยทั่วไปแผนการสอน

จะครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งการบริหารเป็นงานเกี่ยวกับหลักสูตรหรือการจัด
ประสบการณ์แล้วยังมีการจัดสื่อการสอนให้ครูใช้อย่างสะดวกตลอดปี

2. ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือในตัวบุคลากร ผู้บริหาร
ครู และเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
ความนิยมของผู้ปกครองที่นิยมส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อ และความภาคภูมิใจที่นักเรียนที่จบจาก
โรงเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานและการศึกษาต่อ

3. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สถานศึกษามีหลายแบบ อาคารเรียน ขึ้นอยู่กับ
การออกแบบ อาคารเรียนจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นอาคารถาวร อยู่ในบริเวณกว้างมีต้นไม้
ร่มรื่น สะดวกแก่การคมนาคม จัดเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียน และเป็นส่วนสำคัญ
ที่จะสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนอีกด้วย ควรจัดเตรียมทั้งสภาพแวดล้อมภายใน
ห้องเรียน สิ่งของเครื่องใช้ ควรดึงดูดความสนใจของเด็ก ทำให้เด็กอยากมาโรงเรียน

4. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายใน
โรงเรียนกับผู้ปกครองและประชาชนภายในชุมชน ให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การที่โรงเรียนให้
ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของทางโรงเรียนผ่านทางสื่อมวลชน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของ
โรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง

ทรงภพ ชุ่มวงศ์ (2551 : 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองใน
การส่งบุตรเข้าเรียนระดับอนุบาลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ดังนี้

1. ด้านวิชาการผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญ คือ การบริหารงานของโรงเรียนต้องมี
ปรัชญาและเป้าหมายเหมาะสมและใช้เป็นเครื่องชี้นำการดำเนินการเด็กนักเรียน มีคุณภาพกล้าที่จะ
แสดงออก มีความสุข นิสัยดี สุขภาพที่ดีมีความสุข

2. ด้านบุคลากร คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ
เหมาะสมกับอาชีพครู มีความรับผิดชอบต่อเด็กสูงและผู้บริหารมีบุคลิกที่ดีมีคุณธรรม มีวิสัยทัศน์
และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงาน

3. ด้านราคาผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนกำหนด
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริหาร โดยคำนึงคุณภาพของการบริการเป็นสำคัญ และคำนึงถึง
ความสามารถในการชำระเงินของผู้ปกครองและเศรษฐกิจปัจจุบัน โรงเรียนมีส่วนลดราคา
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ โรงเรียนมีการบริการให้แก่ผู้ปกครองเบิกค่าเล่าเรียนก่อนได้และ
ปลอดค้ำย ระบบงานบริการ โรงเรียนสะดวกรวดเร็ว เมื่อผู้ปกครองไปติดต่อกับโรงเรียน โรงเรียนมี
พนักงานขับรถที่มีคุณภาพและบุคลิกที่ดี โรงเรียนมีการจัดการบริการรถตู้รับส่งนักเรียน

4. ด้านการตลาด ผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนส่งครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและสังคม

อมลศิริธ ก้นชัย (2553 : 89-99) ได้กำหนดภารกิจของโรงเรียนที่สำคัญ คือ การให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ผู้บริหารต้องมีจุดมุ่งหมายในการบริหารการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายคือผลผลิตของโรงเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและเป็นที่ยอมรับสมาชิกในสังคม ดังนี้

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต้องมีปรัชญาและเป้าหมายเหมาะสมที่จะเป็นเครื่องชี้นำ และดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและสร้างให้เด็กที่มีคุณภาพในทุกด้าน กล้าที่จะแสดงออกสู่สภาพที่ดีมีความสุข

3. ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนถูกสร้างขึ้นแล้วมีแนวโน้มที่จะเหนี่ยวนำพฤติกรรมผู้ปกครองตามที่โรงเรียนเสนอ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเน้นภาพของความซื่อสัตย์สุจริต โดยการให้ความร่วมมือเป็นสำคัญ เพื่อให้โรงเรียนเป็นผู้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้น โรงเรียนมีส่วนเสริมสร้างเศรษฐกิจสังคมให้แก่ชุมชนได้การบริหารที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อโรงเรียน

4. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมจัดเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียนและเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนอีกด้วย ควรจัดเตรียมทั้งสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สิ่งของเครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรดึงดูดความสนใจของเด็ก ด้วยเหตุที่ว่าเด็กเพิ่งจากบ้านมาเป็นครั้งแรก ดังนั้น สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา จึงควรมีสภาพคล้ายคลึงบ้าน

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของทางโรงเรียนผ่านทางสื่อมวลชน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการจัดทำกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับความเหมาะสม กับสภาพโรงเรียนระดับการศึกษาและชุมชนการจัดทำแผนในการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนและกิจการให้ความช่วยเหลือชุมชน

ศรีธัญญา ชัยนุรัตน์ (2554 : 67-70) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยอยู่หลายประการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนในงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ คือ การบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและมีความสามารถได้ การนำแผนการสอนหรือแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ เป็นแนวทางที่จะสอนหรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก
2. ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ การบริหารเกี่ยวกับกระบวนการเกิดภาพลักษณ์เมื่อบุคคลมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของคนแล้ว ภาพลักษณ์นี้ย่อมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ภาพลักษณ์ที่ได้ก่อตั้ง หรือถูกสร้างขึ้นย่อมมีแนวโน้มที่จะเหนี่ยวนำพฤติกรรมผู้บริโภค และสาธารณชนให้เห็นคล้อยตามไปในทิศทางเดียวกันได้
3. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม คือ การบริหารงานเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในด้านของอาคารสถานที่นั้น สามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยได้สูงสุด โดยต้องมีความเพียงพอในด้านต่างๆ เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องใช้ประโยชน์ต่างๆ วัสดุสนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ห้องส้วม และอื่นๆ มีความเหมาะสมในด้านที่ตั้งของอาคาร สถานที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อัคคีภัย มีสุขลักษณะห่างไกลจากมลภาวะทางอากาศ และอื่นๆ
4. ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อเป็นผู้บริหารงานเกี่ยวกับการวางแผนกำลังคน การมอบหมายงานให้รับผิดชอบ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลงานและประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียน มีส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้และจัดมวลประสบการณ์ให้กับเด็ก
5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การบริหารงานเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เช่น การจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนทุก ๆ ด้านแก่ชุมชน ในอันที่จะสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและประโยชน์อื่นที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ๆ รวมถึงการจัดบริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ตามความจำเป็น และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น
6. ด้านการเดินทาง คือ การบริหารงานเกี่ยวกับการกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในการที่จะส่งผลต่อผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนใด ๆ ให้กับบุตรหลาน เช่น การบริการให้มีรถรับ-ส่งนักเรียนอย่างเพียงพอ และปลอดภัย มีอัตราค่าบริการอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

7. ด้านกฎระเบียบ คือ การบริหารงานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ของสถานศึกษาให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับแก่สังคม โดยมอบหมายให้ครูผู้สอน ได้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนถือเป็นแนวปฏิบัติ ให้มีความประพฤติอยู่ในกรอบของกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมที่ดีของสังคม

8. ด้านผลการสอบ คือ การบริหารงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามหลักสูตรการเรียนการสอนครบทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี และสามารถสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

หลังจากศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานเข้าเรียน สามารถสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองได้ดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 ตารางสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานเข้าเรียน

ชื่อ-สกุล	การจัดการเรียนการสอน	บทบาทครู	ชื่อเสียงของโรงเรียน	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	การบริหารและงานสัมพันธ์ชุมชน	ค่าใช้จ่ายการเรียน	กฎระเบียบ	การเดินทาง
1. สุรสิทธิ์ แก้วใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
2. พรรณเพ็ญแข อุดลยพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
3. พงณี รัตนมณี	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
4. ทองเคิน เผ่าดี	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
5. บุญกร กรพิทักษ์	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-
6. ประไพ นิลน้อย	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
7. ลชนา ชมตระกูล	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	-
8. สุริยา เสียงเย็น	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-
9. ทรงภพ ชุ่มวงศ์	✓	✓	-	-	✓	✓	-	-
10. อมลศิริณ กั้นชัย	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
11. สิริญา ชัยนุรัตน์	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
ความถี่	10	10	9	10	11	4	3	1

* โดยใช้เกณฑ์ความถี่ 8 ครั้ง สามารถสรุปได้ปัจจัย 5 ด้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยอยู่หลายประการ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนในงานต่างๆ ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอน

การสอนที่ดีย่อมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการ มีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมี

ความหมาย มีคุณค่า เป็นการประหยัดเวลาและป้องกันการสูญเปล่า ดังนั้น ผู้สอนจึงมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอน ทั้งในด้านความหมาย ลักษณะ องค์ประกอบหลักการสอน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างหลักการสอนกับหลักการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติ ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายการจัดการเรียนการสอน

บุคคลโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะเข้าใจว่า การสอน คือ การถ่ายทอดเนื้อหาวิชาโดยใช้วิธีการบอกให้ ทำให้จำ ให้จด ให้นำไปท่องจำ เพื่อสอบต่อไป แต่ในแวดวงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะเข้าใจว่าการสอนมิได้หมายถึง วิธีการบอกให้ทำให้จำให้จด แต่เพียงอย่างเดียว การสอนมีความหมายลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ครูนำมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกว่าเป็นการสอนทั้งสิ้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอน ไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2533 : 460) อธิบายความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือ สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่ มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2533 : 3 – 4) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดความเจริญงอกงาม การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

เคนเนต (Kenneth. 1992 : 4) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า “การสอน คือ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่พยายามช่วยให้บุคคลหนึ่งได้เกิดการพัฒนาตนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ”

ฮิลล์ (Hills. 1982 : 266) ให้คำจำกัดความของการสอนไว้ว่า การสอน คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่นักเรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ลักษณะและวิธีสอน

จากความหมายของการสอน ดังสรุปไว้ข้างต้นสามารถให้ข้อสังเกตของลักษณะการสอนได้ 3 ประการ ได้แก่

1. การสอนเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เน้นการสอนใน

ลักษณะของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งหมายความว่า การสอนจะเกิดขึ้นได้ทั้งนั้นผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉย คือ ไม่เกิดการเคลื่อนไหวทั้งทางกาย วาจา และทางปัญญา เช่น ครูอาจยืนบอกทั้งชั่วโมงโดยนักเรียนได้ขยับเสียงครุ่นแต่มีได้รับรู้และเกิดประสบการณ์ใหม่นักเรียนอาจทำเลขหรือคัดเขียนไปทั้งชั่วโมงตามบุญตามกรรม โดยครูนั่งนิ่งอยู่ที่โต๊ะ อย่างนี้เรียกได้ว่าไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ก็ไม่จัดเป็นการสอน

แต่จะจัดเป็นการสอนถ้าครูนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการร่วมมือกันและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันนักเรียนได้แสดงออกด้วยการพูดการเขียน การทดลอง การคิด การสร้างศิลปะ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ โดยที่ครูเป็นผู้จัดสถานการณ์และสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดจนได้รับประสบการณ์ใหม่

2. การสอนมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการเน้นที่เป้าหมายของการสอนซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นการสอนมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อนี้ต้องการเน้นที่เป้าหมายของการสอน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญาเกิดการพัฒนาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจคิดไม่เป็นมาเป็นมีความรู้ความเข้าใจ มีความคิดและคิดเป็น เช่น จากการอ่านเขียนไม่ได้ไม่เป็น มาเป็นอ่านออกเขียนได้แสดงความคิดเห็นได้ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ประเมินค่าและวิจารณ์ได้ ฯลฯ

2.2 ด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย เกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่า ความดีความงาม ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านนี้ เช่น รู้สึกซาบซึ้งในบทกลอนที่ได้ฟังได้อ่าน เห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เกิดการยอมรับที่จะช่วยกันรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี เห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าไม้ เป็นต้น

2.3 ด้านทักษะ หรือด้านทักษะพิสัย หมายถึง ความสามารถกระทำได้ ปฏิบัติได้ ถูกต้องตามวัย เช่น สามารถว่ายน้ำได้ พิมพ์คีย์บอร์ด ร้อยมาลัยได้ วาดภาพได้ โยนลูกบอลได้ ฟังพูด อ่าน เขียนได้ ฯลฯ ผู้เรียนจะเกิดทักษะ ถ้าได้ปฏิบัติบ่อยๆ

ดังนั้นในการสอนจึงต้องตั้งจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งสามด้าน มิใช่ด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว จึงจะถือเป็นการสอนที่สมบูรณ์ ตลอดจนให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์

ใหม่ไปใช้ได้เกิดการพัฒนาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ คิดไม่เป็นมาเป็นมีความรู้ความเข้าใจ มีความคิดและคิดเป็น เช่น จากการอ่านเขียนไม่ได้ไม่เป็น มาเป็นอ่านออกเขียนได้ แสดงความคิดเห็นได้ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ประเมินค่าและวิจารณ์ได้

3. การสอนจะบรรลุจุดประสงค์ได้ก็ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

เป็นการเน้นที่สมรรถภาพของผู้สอนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอน การสอนจะบรรลุผลตามจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้อุณหภูมิความสามารถของผู้สอนทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ ทักษะ และเทคนิคการสอนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้สอนต้องมีความรู้ดี และมีเทคนิคการสอนดี ดังที่ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2526 : 112) กล่าวไว้ว่า “เป็นครูต้องรู้ศาสตร์อย่างมีศิลป์” หมายความว่า ผู้เป็นครูจะต้องรู้จักศาสตร์การสอนเช่น ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนหลักการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ ฯลฯ และรู้จักใช้ศิลป์การสอนซึ่งเป็นเทคนิคการสอนเป็นอย่างดี ถ้าครูมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพครู แล้วสามารถประยุกต์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพก็กล่าวได้ว่า ครูผู้นั้นมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสอน

ซึ่งการสอนนี้เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งเป็นคน เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์ มีวิญญาณ ผู้สอนจึงต้องอาศัยศิลปะที่จะเข้าถึงจิตใจผู้เรียน เช่น ศิลปะในการพูด การอธิบาย การจูงใจ การสนใจผู้เรียนเป็นบุคคล การช่วยแก้ปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ศิลปะในการสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ศิลปะในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนศิลปะในการชักจูงผู้เรียนให้ตั้งใจเรียน ให้ทำการบ้าน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเทคนิคเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นเรื่องของศิลปะในการสอน ดังนั้น การสอนจึงต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การสอนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีเป้าหมายการสอน และการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ดีถ้าผู้สอนสอนอย่างมีหลักการ และรู้จักใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์

องค์ประกอบของการสอน

การสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการสอน และ มีส่วนส่งเสริมให้การสอนประสบผลสำเร็จ ได้จัดเป็นองค์ประกอบของการสอนทั้งสิ้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสอนไว้ดังนี้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2532 : 4-5) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนไว้ 3 ประการ ได้แก่ ครู นักเรียน และสิ่งที่จะสอน สรุปได้ดังนี้

1. ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. นักเรียนหรือผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับผู้สอน ความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรเป็นผู้แนะแนว แนะนำ และจัดมลประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูจะต้องจัดเนื้อหาให้สัมพันธ์กันน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของการเรียนการสอน

ดังนั้นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครู และบทบาทของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะสำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา จึงไม่เป็นภาระที่ต้องหาสถานศึกษาใหม่ ตามลำดับหน้าที่หลักโดยทั่วไปของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด โรงเรียนจำเป็นต้องมีนโยบายในภาคปฏิบัติที่ชัดเจน ประกาศให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายนำไปปฏิบัติจนบรรลุเป้าหมายให้มากที่สุด

วิโรจน์ มุอำหัมดี (2542 : 89) กล่าวถึง ด้านวิชาการเป็น โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งไม่เป็นภาระของผู้ปกครองในการหาที่เรียนใหม่ให้แก่บุตรหลาน นอกจากนี้โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นผู้นำให้แก่เด็กที่กล้าแสดงออกและโรงเรียนมีรายงานผลความก้าวหน้าเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 77) กล่าวถึงด้านวิชาการ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย และอารมณ์ และสติปัญญา การบริหารดำเนินงาน ด้านวิชาการเพื่อการจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานภายนอก

พิมพลอย บัวเย็น (2549 : 82) กล่าวว่า ด้านวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองสูง คือ ครูมีคุณวุฒิและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียน

พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สวัสดี้ ผ้ำเงิน (2549 : 47) กล่าวถึงด้านวิชาการ คือการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอและที่ต้องพัฒนา คือโรงเรียนมีครูที่ดีมีคุณภาพทางวิชาการและการสอนที่เพียงพอแก่นักเรียน

ทรงภพ ชุ่มวงศ์ (2551 : 67) กล่าวถึง ด้านวิชาการการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนต้องมีปรัชญาและเป้าหมายเหมาะสมเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือชี้แนะและดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและสร้างให้เด็กที่มีคุณภาพในทุกด้านกล้าที่จะแสดงออก มีสุขภาพที่ดีมีความสุข

สรุป ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดประสบการณ์ทุกชนิดที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยโรงเรียนมีหลักสูตรและแผนการเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมให้แก่นักเรียน อย่างเหมาะสมกับโอกาส ส่งเสริมและเปิด โอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถและความถนัด จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ ทั้งทักษะ สาระเรียนรู้ และส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการรายงานผลความก้าวหน้าเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยและเพียงพอ ต่อความต้องการของนักเรียน มีการติดตามดูแล ช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการเรียนและด้านความประพฤติ และจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลติดตามและส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้

ด้านบทบาทของครู

วิชาชีพครูนับว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีส่วนในการพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจึงเป็นบุคคลที่ควรจะต้องอุทิศทั้งกำลังกาย และกำลังใจ เพื่อให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีการพัฒนาอยู่เสมอ เป็นวิชาชีพที่บุคคลอื่นเชื่อถือไว้วางใจและยกย่องนับถือในทุก ๆ โอกาสที่กล่าวถึงวิชาชีพครู ความสำคัญของวิชาชีพครูก็คือ การเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาการ โดยรอบขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้มีความรู้ในระดับวิญญูจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในแง่บุคลิกทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์และบทบาทต่อ

สังคม ปัญหาหลักที่จะต้องพิจารณาคือ ทำอย่างไรครูจึงจะหน้าที่ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้หรือดีเท่ากับเกณฑ์ที่เป็นเป้าหมาย

ความหมายบทบาทของครู

บทบาทของครู หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ครูต้องรับผิดชอบ โดยหน้าที่ คือ การแสดงออกภายในให้เห็นได้ด้วยการกระทำต่าง ๆ โดยผู้ที่แสดงออกนั้นกระทำโดยมีอุปนิสัยที่ดีงามซึ่งอยู่ภายใน การที่เขาได้ทำหน้าที่เป็นอย่างดีจนเป็นนิสัยนี้เอง จะเป็นการนำไปสู่การสร้างสรรคคุณธรรมต่อไป ครูที่มีคุณธรรม คือ ครูที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนของวิชาชีพครู ด้วยความสำนึกในความเป็นครูอยู่ตลอดเวลา ทำให้วิชาชีพนี้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ก้าวหน้า มีเกียรติ นั่นเอง (คณะครุศาสตร์. 2556 : 11-12)

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ได้สรุปว่า ครูควรมีบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. หน้าที่ทั่วไป

1.1 รักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความมั่นใจ และศรัทธาในวิชาชีพครู

1.2 มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิดเห็นหรือความรู้ใหม่ๆ ต่อสาธารณชน หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนโดยบริสุทธิ์ใจ

1.3 ประกอบวิชาชีพเพื่อหารายได้หาเลี้ยงชีพพอสมควรแก่สภาพ มานะบากบั่น มัธยัสถ์อดทน ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

2. หน้าที่ต่อนักเรียน

2.1 เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอก ผู้แสดงนำในทุกกรณีที่เกี่ยวข้อง การเรียนมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้เป็นผู้ช่วยและผู้แนะนำให้นักเรียนรู้หลัก รู้จักวิธีที่จะศึกษาค้นคว้า และเลือกทางของตนเองได้โดยไม่มีการบังคับให้เชื่อตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างอิสระและมีเหตุผล

2.2 ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิจารณ์อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รู้แพ้รู้ชนะ เคารพเสียงส่วนมาก และรับฟังเสียงส่วนน้อย

2.3 สนใจศึกษาธรรมชาติและความแตกต่างในตัวของแต่ละคนเพื่อนำมาเป็นข้อสังเกต พิจารณาในการปฏิบัติตัวต่อศิษย์ ให้ความรัก ความเห็นใจ เอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน

เพื่อให้ได้รับความสนิทสนม และความไว้วางใจจากศิษย์ เป็นการลดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์
อย่างได้ผล

2.4 พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนักเรียนแต่ละคน
เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนใฝ่ในคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงไหลในวัตถุ
และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชนชาติ

3. หน้าที่ต่อสังคม

3.1 มีความรู้ความสนใจในการเกษตร พอที่จะเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมทางการเกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยคำนึงว่าสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคม
เกษตรกรรม

3.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตน
เป็นแบบอย่าง และชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในโอกาสอันเหมาะสม

3.3 รักความยุติธรรม และกล้าหาญที่จะสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคมด้วยปัญญา
และสติตามกระบวนการที่ถูกต้องของขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และตามลัทธิแห่ง
กฎหมาย

3.4 หาโอกาสเข้ามีส่วนร่วมโดยเต็มใจในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น
โดยเฉพาะชนบทเพื่อสร้างสัมพันธภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน (คณะครูศาสตร์.
2556 : 15-16)

จากการที่นำมากล่าวแล้วจะทำให้เห็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครูได้ชัดเจนขึ้นว่า
มีหลายประการ ครูต้องรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจต่อการพัฒนาของเด็กไป
พร้อม ๆ กับสังคม เพื่อใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กในปัจจุบันไปสู่เป้าหมายความเป็นผู้ใหญ่ที่ความ
ผาสุกในอนาคตได้จึงอาจสรุปถึงหน้าที่ของครูและความรับผิดชอบ ได้ดังนี้

1. การสอน ครูต้องทำการสอนได้เป็นอย่างดีให้บรรลุความมุ่งหมายของการจัด
การศึกษาและตามความมุ่งหมายของหลักสูตร การที่จะสอนได้เป็นอย่างดีนั้นต้องมีการเตรียมตัวดี
มีความรู้ในวิชาการที่สอนได้เป็นอย่างดีเพราะการสอนนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์ คือ
มีระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน สามารถที่จะศึกษาเรียนรู้ได้ เช่น รู้หลักการสอน
จิตวิทยา การวัดผล ประเมินผล เป็นต้น ส่วนที่กล่าวเป็นศิลป์ คือ มีความละเอียดอ่อนประณีต
ขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคล ใครจะใช้กลวิธีสอนอย่างไร ใครจะสอนแบบไหนหรือตามแบบ
ใครก็ได้ ขอเพียงให้วิธีสอนเหล่านั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
หรือตามที่วางไว้เป็นอันใช้ได้

2. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน สมุดเรียกชื่อ รายงานประจำปี รายงานประจำเดือน สมุดประจำตัวนักเรียน ระเบียบสะสม เป็นต้น ครูต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบ ต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างคิสามารถทำได้ รู้จักเก็บรักษา สะดวกในการค้นคว้า นอกจากนี้อาจได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านอื่น ๆ เช่น กระทำหน้าที่ครูเวร หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น การติดต่อสัมพันธ์กับครูผู้สอนกับครูใหญ่ ตลอดจนนักเรียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน ภาวโรง ซึ่งมีส่วนที่จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

4. ความสัมพันธ์กับชุมชน ภาระหน้าที่ของครูมิใช่อยู่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่ได้คินั้น จะต้องได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชนด้วย ซึ่งบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวนี้จึงเป็นหน้าที่ครูโดยตรงในการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้ปกครองและชุมชนโดยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่การร่วมมือกันในการจัดและดำเนินการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายนั่นเอง

5. การให้การอบรม นอกจากจะให้ความรู้และครูมีบทบาทหน้าที่ในการให้การอบรม เพื่อให้การอบรมเพื่อให้เด็กเป็นคนเป็นสมาชิกที่คิตามความคาดหวังของสังคม ครูควรเป็นตัวอย่างในด้านการทำความคิต่าง ๆ เช่น ความประพฤติดี บุคลิกภาพที่ดี อยู่ในศีลธรรมจรรยา เป็นต้น และควรเป็นผู้ที่ปลูกฝังเจตคติที่ดี ค่านิยม และคุณธรรมที่พึงปรารถนาให้แก่เด็กอีกด้วย (คณะครู ศาสตร์. 2556 : 16-17)

จากที่กล่าวมานั้นบทบาทของครู จึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในหน้าที่และการงานซึ่งครูต้องรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจต่อการพัฒนาของเด็กไปพร้อม ๆ กับสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่ เป้าหมายความเป็นผู้ใหญ่ที่ความผาสุกในอนาคตต่อไป

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คังมีนักวิชาการกล่าวไว้คังนี้

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542:87) กล่าวถึง ด้านบุคลากร ผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียน มีส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้และจัดมวลประสบการณ์ให้กับเด็ก ปัจจัยด้านบุคลากร จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องของความสำคัญ ความจำเป็น ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย การกระทำหรือบทบาทของครูผู้สอนมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. วางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลผู้เรียนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการได้อย่างเหมาะสม เช่น จัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน การให้การส่งเสริม เป็นต้น หรือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่น เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนสำคัญ คือ กำหนดจุดประสงค์ ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน และประเมินผล

2. กำหนดบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะการเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแล ด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ครูมีบทบาทที่สำคัญมีดังนี้

1. การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

1.4 วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1.4.1 กำหนดเรื่อง

1.4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.4.3 กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ

1.4.4 กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติได้ศึกษา ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้ที่นำมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

1.4.5 กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

1.4.6 กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

2. การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้องคอยสังเกต

บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2.4 ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ข้อสังเกต

2.5 การประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีลักษณะเป็นหลักการที่ครูสามารถนำมาขยายความเพิ่มเติมในเชิงปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางและใช้เป็นข้อสังเกตในการปฏิบัติงานและประเมินการปฏิบัติงานของตนเองที่ผ่านมา ว่าครูได้แสดงบทบาทการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากน้อยเพียงใด มีส่วนใดที่ยังไม่ได้ทำหรือต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง ได้ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร

1.2 ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือสอดคล้องกับท้องถิ่น หรือนโยบายการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชา

1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เอกสาร สื่อประกอบการเรียนรู้

1.4 มีข้อมูลผู้เรียนที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

2.1 เลือกเรื่องที่จะเรียน

2.2 วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- 2.3 เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้
- 2.4 เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม
- 2.5 เรียนจากห้องสมุด
- 2.6 เรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน
- 2.7 เรียนโดยบูรณาการ สาระทักษะ และคุณธรรม
3. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งที่คุณเรียนได้รับมีดังนี้
 - 3.1 มีผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย แม้เรียนจากแผนการเรียนรู้อย่างเดียวกัน
 - 3.2 มีผลงานเชิงสร้างสรรค์
 - 3.3 มีผลงานที่ภาคภูมิใจ
 - 3.4 สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
 - 3.5 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่ม
 - 3.6 ตัดสินใจ ลงความเห็น เลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องและสถานการณ์
 - 3.7 มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
4. การประเมินผล ครูจะต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้
 - 4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง
 - 4.2 วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน
 - 4.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน
 - 4.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้กล่าวมา จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นสิ่งที่ยาก และดูเหมือนว่าครูจะมีภาระงานมากขึ้น ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานนี้ได้จะต้องมีความตั้งใจ ความพยายาม ความอดทน และต้องทำงานตลอดเวลา แต่ถ้าจะพิจารณาอย่างถ่องแท้ แล้ว ก็ไม่ใช่ภาระงานที่นอกเหนือขอบเขตของความเป็นครูที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาบุคคล ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มที่ตามแนวทางที่ถูกต้องย่อมจะได้รับผลงานของความเหน็ดเหนื่อยอย่างคุ้มค่า ในเบื้องต้น คือได้ชื่นชมกับความเจริญงอกงามของศิษย์ดังคำกล่าวที่ว่า “ความสำเร็จของศิษย์คือรางวัลชีวิตของครู” และทางด้านวัตถุก็จะได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้อย่างสมน้ำสมเนื้อ ตามกลไกที่ระบุเป็นสาระต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 7 ครูทั้งหลายที่มีความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตน ย่อมจะมีความยินดีที่จะรับภาระอันหนักแต่มีคุณค่านี้ไว้ด้วยความเต็มใจ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นครูอาชีพ มิใช่คนที่มิอาชีพเป็นครูและหาเลี้ยงชีวิตอยู่ไปวันๆ (นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์. 2556 :16-18)

คุณลักษณะของครูที่ดี

ปัจจัยด้านบทบาทของครู เป็นปัจจัยที่ครูผู้สอน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และผู้ปกครอง แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พุดจาสุภาพ และครูผู้สอนมีความเมตตา กรุณา ต่อนักเรียน ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบสูง ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด บุคลากรเป็นบุคลากรในโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน ปัจจัยนี้ถือได้ว่าสำคัญ หากโรงเรียนใดมีบุคลากรที่มีคุณภาพและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนนั้นสามารถพัฒนาได้เจริญรุ่งเรือง ประสบผลสำเร็จ บรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ดังมีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 121-123) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ คือ รักเด็ก ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เมตตากรุณา อารมณ์ดี อดทนขยัน ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ขี้มเข้ม แจ่มใส ตัดสินใจดีคล่องแคล่องว่อง หน้าตา ทรวดทรง และท่าทางดี สุขภาพดี แต่งกายดี วาจาสุภาพ ไพเราะ กิริยามารยาทดี ตรงต่อเวลา และหน้าที่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีการสรรหาบุคลากรกับการให้บุคลากรร่วมมือ ติดตามผลการปฏิบัติงานการประเมินผลงาน จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นนักบริหารที่มีคุณธรรม ความรู้ดี บุคลิกดี มีความสามารถในการทำงานให้สำเร็จด้วยดี นอกจากผู้บริหารแล้วบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุด ได้แก่ครูผู้สอน เพราะลักษณะหรือบุคลิกภาพของครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนและการปรับตัวของผู้เรียน

วิโรจน์ มุอำหมัด (2542 : 66) กล่าวว่าบุคลากรควรมีคุณวุฒิ และวิบุลยธรรมที่สอนในแต่ละระดับชั้น การจัดตั้งบุคลากรให้ปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่งและจัดทำทะเบียนประวัติของบุคลากรไว้เป็นหลักฐาน การกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ที่จัดให้มีฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบให้เหมาะสม กับขนาดของสภาพ โรงเรียนและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง/ บุคคล ตามโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 76) กล่าวว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารมีบุคลิกภาพดี มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนและครู มีความรู้ความสามารถ ในการสอนมีความสามารถในการแก้ปัญหา

อำรุง จันทวานิช (2544 : 15-16) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของครูที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีความรักและปรารถนาดีต่อผู้เรียน มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ประพฤติดีและมีคุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สอนดีโดยมีการวางแผน และเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในอาชีพ มีศรัทธาในวิชาชีพ มีความรัก เมตตา และกรุณา เป็นที่ฟังและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์

เบญจา แสงมะลิ (2545 : 7) กล่าวว่างานด้านบุคลากร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักการภารโรง และนักเรียน ผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้า โดยหลักแล้วงานบุคลากร เน้นการจัดการเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ช่วยกัน แก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ และเสริมสร้างสิ่งที่ดีงามให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ และส่งเสริมให้กำลังใจ ในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
 2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 3. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ
 4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และ สังคมของศิษย์
 5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์ อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามปกติ และไม่ใช่ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน โดยมีขอบ
 6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อ การพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
 7. ครูย่อมรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
 8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
 9. ครูพึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย
- บริหารและครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมาย ของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียน มีส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้และจัด ประสบการณ์ให้กับเด็ก ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง
- ทองเดิน เผ่าดี (2548 : 76) กล่าวถึง ครูอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รักเด็ก และครูควร ดูแลเอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- เรืองรอง ผาสุก (2548 : 34) กล่าวถึง ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้ การเรียนการสอน บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดใน โรงเรียน มี ส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้ และจัดมวลงประสบการณ์ให้กับเด็ก ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง
- สุวิมล เพ็ชรสุข (2548 : 88) กล่าวว่า โรงเรียนควรพิจารณาครูตามความเหมาะสม มี การส่งเสริมให้ครูเพิ่มพูนความรู้โดยการศึกษาต่อภาคพิเศษในวันหยุด ด้านกิจกรรมนักเรียน

โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนเป็นสัดส่วน มีการตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละครั้ง จัดบริการอาหารกลางวันและกิจกรรมนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมทางศาสนา

อุไรวรรณ ศรีถนัด (2552 : 66) กล่าวว่าลักษณะของบุคลากรในโรงเรียนมีลักษณะมีคุณธรรม ความรู้ดี บุคลิกดี มีความสามารถในการทำงานให้สำเร็จด้วยดี นอกจากผู้บริหารแล้วบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุด ได้แก่ ครูผู้สอน เพราะ ลักษณะหรือนุคลิกภาพของครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนและการปรับตัวของผู้เรียน

สรุปด้านบทบาทของครู คือ ภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน บุคลากรของโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ และมีธรรมาจริยธรรมที่ดีครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย มีการพัฒนาตนเองและศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ครูมีความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความเมตตาและให้การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ครูทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูกำกับ ติดตาม ดูแลนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและให้มีความปลอดภัยจากสารเสพติด ครูมีการประเมินและพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

ชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานได้เข้าเรียน และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารเกี่ยวกับกระบวนการเกิดภาพลักษณ์เมื่อบุคคลมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในความรู้สึกนึกคิดของตนแล้ว ภาพลักษณ์นี้ย่อมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคล

ความหมายของปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

ปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีชื่อเสียงยาวนานและเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและนักเรียนที่จบการศึกษาสามารถสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนสม่ำเสมอ โรงเรียนมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม โรงเรียนโดยทั่วไปนอกจากจะจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาแล้วบางโรงเรียนยังสนับสนุนให้นักเรียนสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เพื่อให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจจากผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนั้น ดังมีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

วิจารณ์ นุอำหัมค (2542 : 64) กล่าวว่า สิ่งที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน การมีชื่อเสียงของโรงเรียน คือการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 88) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนภาพลักษณ์นั้นเกิดจากความรู้สึกรักใคร่ของคนที่มีต่อโรงเรียน ภาพลักษณ์ของโรงเรียนสามารถสร้างขึ้นมาได้โดยใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนทำได้ยากพอ ๆ กับการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน แต่คงไม่เกินความสามารถของผู้บริหาร คณะกรรมการ โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดขึ้นมาได้

ทองเดิน เผ่าดี (2549 : 103) ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และ ศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน การมีชื่อเสียงของโรงเรียน คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ศักดิ์ภาพของโรงเรียน การบริการ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากโรงเรียน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของโรงเรียน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความเชื่อถือ

1.1 บุคลากร ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

1.2 ชื่อเสียงของโรงเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือรวมกัน เช่น ด้านวิชาการ กีฬา

ดนตรี

1.3 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1.4 การพัฒนาโรงเรียนจนได้รับรางวัลและการยกย่อง เช่น โรงเรียนรางวัล

พระราชทาน โรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดีเด่น

2. การยอมรับ

2.1 ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อมากขึ้น

2.2 บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

2.3 โรงเรียนมีโครงการที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

3. ความเลื่อมใสศรัทธา

3.1 ความภาคภูมิใจของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนแล้วประสบความสำเร็จในการทำงานและเรียนต่อ

3.2 ความประทับใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

กลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์

สำหรับกลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ ควรดำเนินการดังนี้

1. สร้างความรู้สึกให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย อันจะเป็นผลให้โรงเรียนเป็นที่เชื่อถือ
 2. ปรับปรุงโรงเรียนทั้งหมด ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ
 3. กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางและหลักชัยในการทำงาน
 4. นำโรงเรียนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น
 5. สร้างโรงเรียนให้มีชื่อเสียง เช่น การส่งโรงเรียนเข้าประกวด การส่งครูและนักเรียนไปแข่งขันความรู้
 6. เน้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ
- ขั้นตอนในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน ควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
1. ศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทั่วไป โดยการวิเคราะห์ วิจัย หรือสำรวจความคิดเห็น
 2. สร้างความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของภาพลักษณ์โรงเรียน
 3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หาความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ และเกิดภาพลักษณ์ที่ดี
 4. กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้คุณภาพ ได้รับการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน
 5. ใช้การประชาสัมพันธ์เป็นมาตรการสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโรงเรียนควบคู่ไปกับการบริหารและจัดการศึกษาโดย มุ่งเน้นความเป็นเลิศ
 6. มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปปรับปรุง
 7. ทำการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
- ความสำเร็จในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน นอกจากการทำจริงและการประชาสัมพันธ์แล้ว ต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) และผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกช่องทางหนึ่ง

ดังนั้นภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ภาพลักษณ์นั้นเกิดจากความรู้สึกรักใคร่ของคนที่มีต่อโรงเรียน ภาพลักษณ์ของโรงเรียนสามารถสร้างขึ้นมาได้โดยใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนทำได้ยากพอ ๆ กับการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน แต่ก็คงไม่เกินความสามารถของผู้บริหาร คณะกรรมการ โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดขึ้นมาได้ (วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. 2545 : 13)

วรัญญา เปรมฤทัย (2545 : 92) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะเกิดขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ สวัสดิการของโรงเรียน การบริการ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากโรงเรียน

ดังนั้น โรงเรียนมีส่วนเสริมสร้างเศรษฐกิจสังคมให้แก่ชุมชน ได้การบริหารที่มีคุณภาพทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อโรงเรียน ซึ่งด้านชื่อเสียงของโรงเรียนที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ เกียรติยศ ความสำเร็จ รางวัลด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ โดยมาจากผู้บริหาร ครู นักเรียนทั้งปัจจุบันและศิษย์เก่า โดยดูจากปริมาณและโอกาสของนักเรียนที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง รวมถึงการสอบแข่งขันทางวิชาการในระดับต่าง ๆ และผลประเมินระดับชาตินักเรียนมีความสามารถพิเศษที่หลากหลาย นักเรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม หน่วยงานต่าง ๆ ให้การยอมรับสถานศึกษาแห่งนี้

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในด้านของอาคารสถานที่นั้น สามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยได้สูงสุด โดยต้องมีความเพียงพอในด้านต่างๆ เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องใช้ประโยชน์ต่างๆ วัสดุ สนามเด็กเล่นสถานที่พักผ่อน ห้องส้วม และอื่น ๆ มีความเหมาะสมในด้านที่ตั้งของอาคารสถานที่ ลักษณะของพื้นที่ และการจัดอาคารสถานที่ที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อัคคีภัยและอื่นๆ มีสุขลักษณะ ห่างไกลจากมลภาวะทางอากาศ ระยะทางที่ติดต่อและใช้สอยไม่ห่างไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดสาธารณะ สวนสาธารณะและอื่นๆ

ความหมายของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ไปมาสะดวก โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่น มีการตกแต่งโดยการปลูกต้นไม้ไม้ดอกไม้ประดับรอบ ๆ โรงเรียน สภาพอาคารของโรงเรียนมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย อาคารเรียนอนุบาลเป็นอาคารเรียนชั้นเดียว ทำให้สะดวกแก่การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน อาคารเรียน

และห้องเรียนของโรงเรียนมีสีเขียว มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก พื้นสนามเด็กเล่นมีความปลอดภัยเป็นพื้นหญ้าพื้นทรายหรือแผ่นยางกันกระแทก

สภาพแวดล้อมเป็นสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน การสอน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา แก่ผู้เรียน เช่น อุปกรณ์การเรียนเครื่องเล่นต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียน ดังนั้นนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

สายชน หมวกเหล็ก (2542 : 102) กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ และแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนควรตั้งอยู่ในแหล่งที่สะดวกในการเดินทางรับส่ง และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น เสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง

วิโรจน์ มูอำมหัด (2542 : 89) กล่าวถึงด้านอาคารสถานที่ และแวดล้อมของโรงเรียน ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนต้องสะดวกในการรับส่งนักเรียนเป็นเส้นทางผ่านของผู้ปกครอง มีการจัดสถานที่ภายในโรงเรียนเป็นสัดส่วนถูกลักษณะ และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น หรือเสียงรบกวนต่อการเรียนของนักเรียน และไม่ตั้งอยู่ในสถานที่มีฝุ่น หรือ สถานที่ ที่เป็นอันตรายต่อนักเรียน

บุษกร กรพิทักษ์ (2548 : 56) กล่าวถึงด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม สภาพของอาคารเรียนและอาคารประกอบควรมีความมั่นคงแข็งแรง โรงเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวกไม่อยู่ใกล้มลพิษต่าง ๆ และโรงเรียนสามารถรักษาความสะอาดและความมีระเบียบเรียบร้อยได้เป็นอย่างดี

พิมพ์ลอย บัวเย็น (2549 : 89) กล่าวถึงด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียนได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ถ้าโรงเรียนจัดสุขภาพสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสภาพที่เหมาะสมก็จะช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน และนักเรียนก็จะสามารถจดจำไว้เป็นแบบอย่างได้ ทั้งยังเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเกิดความสนใจ การยอมรับ และปฏิบัติตามได้อีกด้วย ดังนั้นการจัดการสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องจัดให้ถูกต้องเหมาะสม

สวัสดิ์ คำเงิน (2549 : 47) กล่าวถึงด้านอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม โรงเรียนควรมีการดูแลเอาใจใส่ในการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความเหมาะสมเสมอเป็นปัจจัยที่โรงเรียนปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ส่วนการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยอย่างเพียงพอต่อนักเรียนนั้น ทางโรงเรียนต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ควรจะต้องหมั่นดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็ก และเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักเรียนและชุมชนในเรื่องการรักษาความสะอาด สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษา

ความสะอาดบริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

1. จัดให้มีรั้วกั้นบริเวณ โคจรอบโรงเรียน ถ้าเป็นรั้วต้นไม้ควรตัดแต่งให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ สิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนจะต้องจัดวางเข้าที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จัดทำสนามหญ้าบริเวณที่ว่างในโรงเรียนที่มีได้ใช้เป็นถนนและทางเดิน ตัดแต่งต้นไม้ให้สวยงาม ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ให้ร่มเงา เพื่อให้บริเวณโรงเรียนร่มรื่นและทำให้อากาศในบริเวณโรงเรียน สะอาดสดชื่นขึ้น
3. พื้นที่บริเวณโรงเรียนไม่ควรปล่อยให้เฉอะแฉะ ถ้าเป็นที่ลุ่มเป็นหลุมเป็นบ่อต้องปรับถมให้เรียบร้อย
4. จัดให้มีระบบระบายน้ำทิ้งและน้ำฝนที่ถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมขังในบริเวณโรงเรียน
5. เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆของโรงเรียน เช่น จอบ มีด เสียม เมื่อใช้แล้วควรเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย ไม่ควรทิ้งไว้โดยไม่เป็นที่เป็นทาง
6. มีการดูแลรักษาความสะอาดสนามหญ้าและบริเวณโคจรอบโรงเรียน โดยหมั่นบดกวาดเก็บเศษกระดาษ ใบไม้ เศษไม้ และเศษสิ่งของต่างๆ ใสลงในถังเก็บขยะมูลฝอย เพื่อนำไปกำจัดทุกวัน

ดังนั้น การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกหลักสุขาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี และจะเสริมสร้างนิสัยและพฤติกรรมของนักเรียน มีความประหยัด รักความเป็นระเบียบเรียบร้อย โรงเรียนที่ขาดการดูแลรักษาสภาพ จะทำให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี และมีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็กไปในทางลบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักและระวังไม่ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 132-143)

สรุปด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดีต้องมีอาคาร ห้องเรียน ห้องใช้ประโยชน์ต่างๆ อย่างเพียงพอ คือ สถานที่ตั้งของโรงเรียน การเดินทางมาโรงเรียน โดยโรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนและการคมนาคมสะดวก การเดินทางจากบ้านถึงโรงเรียนสะดวกโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ที่ทำงานหรือเป็นทางผ่านของผู้ปกครอง โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดีปราศจากมลภาวะทางกลิ่น เสียงและสิ่งที่เป็นอันตราย มีการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนน่าอยู่ สะอาด ร่มรื่นและมีความปลอดภัยต่อนักเรียน มีบริเวณให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลางแจ้งได้เหมาะสมและปลอดภัย อาคารสถานที่เพียงพอต่อการสนับสนุนส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีขนาดสัดส่วนของโต๊ะ เก้าอี้ มีลักษณะเหมาะสมกับวัยและมีจำนวนเพียงพอ มีการจัดแต่งบรรยากาศห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก สวยงาม

สะอาด น่าอยู่ น่าเรียน จัดป้ายนิเทศและมิวมิวต่าง ๆ ภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีโรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และโรงเรียนมีการซ่อมแซม ปรับปรุงและพัฒนา ด้านอาคารสถานที่อยู่เสมอ

ด้านการบริการและงานสัมพันธ์กับชุมชน

โรงเรียนเป็นองค์กรในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เช่น การจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนต่างๆ ด้านแก่ชุมชน ในอันที่จะสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ความหมายของการบริการและงานสัมพันธ์ชุมชน

ปัจจัยด้านการบริการและงานสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง โรงเรียนมีการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง เช่น การประชุมระหว่างผู้ปกครองและครู การเยี่ยมบ้านนักเรียน การติดต่อทางโทรศัพท์ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนแก่ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครอง ได้เข้าเยี่ยมชมโรงเรียนโดยเปิดให้ชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผลงานของนักเรียน เว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อสะดวกต่อการติดต่อประสานงานการบริการงานสัมพันธ์ชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สำคัญต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสนใจและนำไปปฏิบัติในการระดมทรัพยากรทางความคิดและทุนทรัพย์จากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ดังมีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

สุริยา เสียงเย็น (2550 : 67-68) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนกับผู้ปกครองและประชาชนภายในชุมชน ให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของทางโรงเรียนผ่านทางสื่อมวลชน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง

อมลศิริณ กั้นชัย (2553 : 89-99) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของทางโรงเรียนผ่านทางสื่อมวลชน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการจัดทำกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับความเหมาะสม กับสภาพโรงเรียนระดับการศึกษาและชุมชนการจัดทำแผนในการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนและกิจกรรมให้ความช่วยเหลือชุมชน

สรูป ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การบริหารงานเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการนำชุมชนมา

คู่โรงเรียน เช่น การจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนทุก ๆ ด้านแก่ชุมชน ในอันที่จะสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและประโยชน์อื่นที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ๆ รวมถึงการจัดการบริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆตามความจำเป็น และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 276) กล่าวว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือบุคลากรภายในโรงเรียนและบุคคลในชุมชนรอบโรงเรียน ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงหลัก 6 ประการคือ

1. ผู้บริหารทุกระดับควรถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดโรงเรียนขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน
2. ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน โดยเข้าร่วมงานทางวัฒนธรรมและศาสนา ทั้งนี้เพื่อรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประชาชน
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรู้เห็นกิจการของโรงเรียนตามสมควร หรือทุกโอกาสที่ทำได้
4. แนะนำให้ครูออกไปพบปะผู้ปกครองหรือเยี่ยมบ้านนักเรียนที่บ้าน ถ้าพอจะทำได้ และสถานการณ์อำนวย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวตามวัฒนธรรมไทย
5. มีทางใดที่โรงเรียนพอจะพัฒนาชาวบ้านด้วยการให้การศึกษาทั้งด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรจัดให้ทุกโอกาสที่พอจะทำได้
6. การรับความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งนำมาบำรุงโรงเรียนควรให้เกิดประโยชน์โดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประกาศให้ชุมชนทราบ เป็นต้น

ความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พนิจดา วีระชาติ (2542 : 51) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความมุ่งหมายสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธ์ภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนด

2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชนเนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของ หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งผู้บริหารเป็นหัวหน้า

วิโรจน์ มูอำหมัด (2542 : 68) กล่าวว่า ด้านความสัมพันธ์ชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนกับผู้ปกครองและประชาชนภายในชุมชน ให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของทางโรงเรียนผ่านทางสื่อมวลชนและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 69) กล่าวว่า โรงเรียนที่ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมบุตรหลานหรือเข้าพบครูได้ตลอดเวลาที่ทำการของโรงเรียน และโรงเรียนยังจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องและประชุมผู้ปกครองปีละ 1 ครั้ง สำหรับปัญหาการบริหารโรงเรียน

พิมพ์ลอย บัวเย็น (2549 : 35) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการจัดทำโครงการ/กิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับความเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนระดับระดับการศึกษาและชุมชน การจัดทำแผนในการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนและโครงการกิจกรรมประเภทการบริการ/ให้ความช่วยเหลือชุมชน

ดังนั้นโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและให้ข่าวสารกับชุมชน โรงเรียนมีการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนทุกๆด้านแก่ชุมชน ได้แก่ การจัดการกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชน ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและการให้บริการด้านต่างๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยโรงเรียนมีจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียน มีการจัดประกันอุบัติเหตุและค่ารักษาพยาบาล ให้กับนักเรียนทุกคน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้บริการสถานที่ และอุปกรณ์ของโรงเรียน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเสนอแนะทางการศึกษาของโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ และมีการส่งข่าวสารประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครองอยู่เสมอ

โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

โรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์ ตั้งอยู่เลขที่ 190 หมู่ที่ 5 ถนนสังฆทัตธาราม

ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 31140 โทรศัพท์ 044-671233 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อที่ 10 ไร่เศษ

2. ข้อมูลด้านการบริหาร

2.1 ผู้รับใบอนุญาต นางนิฏฐา กัลยาประสิทธิ์ วุฒิปริญญาสูงสุด ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำรงตำแหน่งที่ โรงเรียนนี้ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 รวม 25 ปี

2.2 ผู้อำนวยการ นายประเสริฐ กัลยาประสิทธิ์ วุฒิปริญญาสูงสุด การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วุฒิปริญญาทางการบริหาร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดำรงตำแหน่งที่ โรงเรียนนี้ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 รวม 17 ปี

2.3 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นางสุนิดา ดวงใจ วุฒิปริญญาสูงสุด ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดำรงตำแหน่งที่ โรงเรียนนี้ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 รวม 11 ปี

2.4 รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป นายพนม ฉิมพลีพันธุ์ วุฒิปริญญาสูงสุด ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ดำรงตำแหน่งที่ โรงเรียนนี้ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 รวม 10 ปี

3. ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์ ได้เกิดขึ้นจากแนวคิดและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้ถูกต้องตามหลักพัฒนาการของเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยครั้งแรกได้จัดตั้งเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กกัลยาประสิทธิ์เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2531 ณ บ้านเลขที่ 100 ถ.ศรีสวัสดิ์ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ บนเนื้อที่ 90 ตารางวา

ต่อมาในปีการศึกษา 2532 ได้ขยายบริเวณจากเดิมเป็น 136 ตารางวา และขอใบอนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 ในขณะนั้นโรงเรียนสามารถรับนักเรียนได้เฉพาะระดับก่อนอนุบาลและอนุบาล 1 เท่านั้น

ปีการศึกษา 2538 ได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่ทำการปัจจุบัน ณ บ้านเลขที่ 190 ถ.สังฆทัตธารง บนเนื้อที่ 3 ไร่เศษและขยายการรับนักเรียนถึงระดับอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ตามลำดับ มีนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับอนุบาล 3 เป็นบัณฑิตน้อยรุ่นแรก ในปี 2539

ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนได้ขออนุญาตขยายการรับนักเรียนถึงระดับประถมศึกษา โดยมีนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 รุ่นแรก 1 ห้อง 29 คน ต่อมาในปีการศึกษา

2544 ได้เปิดรับย้ายนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน จึงมีนักเรียนสำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รุ่นแรกในปีการศึกษา 2545 จำนวน 28 คน

ปีการศึกษา 2546 - ปัจจุบัน โรงเรียนได้ขยายเนื้อที่เพิ่มขึ้นเป็น 10 ไร่เศษ และ ขยายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์ได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งสิ้น 1,257 คน ครูและครูปฏิบัติงาน 56 และนักการภารโรง 2 คน

4. ปรัชญา คุณธรรมนำความรู้

5. คำขวัญ รักสะอาด มารยาทดี มีวินัย ใฝ่ศึกษา เรียนเพื่อรู้ รู้เพื่อทำงาน ทำงาน เพื่อรับใช้ประเทศ

6. วิสัยทัศน์

โรงเรียนอนุบาลกัลยาประสิทธิ์จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพด้วยคุณธรรมนำความรู้ เป็นผู้รักการค้นคว้า ภาษาเป็นเลิศ ก่อเกิดจรรยา เล่นกีฬาเป็น เล่นดนตรี มีความเป็นไทย ฉลาดใช้เทคโนโลยี

7. พันธกิจ

7.1 จัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายตามหลักสูตร

7.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดจนสามารถพัฒนา ตนเอง อย่างเต็มศักยภาพ

7.3 สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน ด้วยสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่และแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

7.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการของโรงเรียนให้สนองต่อภาระงานในหน้าที่

7.5 ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างจิตสำนึกในการรักษา สิ่งแวดล้อม รักถิ่นฐานบ้านเกิดและภูมิใจในความเป็นไทย

8. เป้าประสงค์

8.1 นักเรียนมีความรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8.2 นักเรียนได้รับพัฒนาความสามารถทุกด้าน ตามความถนัดและความสนใจ ของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ

8.3 นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้า สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่และแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน ครูสามารถจัดหาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ และแหล่งเรียนรู้

8.4 สำหรับผู้เรียนได้อย่างหลากหลายทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

8.5 โรงเรียนมีการจัดบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องต่อภาระงานใน
หน้าที่

8.6 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม รักและเห็น
คุณค่า ของภูมิปัญญาท้องถิ่น และร่วมกันอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และ ความเป็นไทย

โรงเรียนอนุบาลศรพิทย

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนอนุบาลศรพิทย ตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกรวด
อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31180 โทรศัพท์ 0 4467 9315 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ถึงระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อที่ 7 ไร่ - งาน

2. ข้อมูลด้านการบริหาร

2.1 ผู้รับใบอนุญาต นายอดิศร บาลโสง วุฒิกการศึกษาสูงสุด สาธารณสุขบัณฑิต
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข)

2.2 ผู้จัดการ นางสิมา บาลโสง วุฒิกการศึกษาสูงสุด วิทยาศาสตร์บัณฑิต
(สุขภาพ) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (รังสีเทคนิค) มหาวิทยาลัยมหิดล พยาบาล
ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 6 ปี

2.3 ผู้อำนวยการ นายอดิศร บาลโสง วุฒิกการศึกษาสูงสุด สาธารณสุขบัณฑิต
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข)

3. ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนอนุบาลศรพิทย อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1
พฤษภาคม 2546 เป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญที่เกิดขึ้นจากผลึกความคิดและประสบการณ์
ของผู้บริหารคลินิกศรพิทยการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่ คุณอดิศร-คุณสิมา บาลโสง ซึ่งมี
แนวความคิดที่จะบูรณาการการจัดประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้เรียน ตามทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎี
พฤติกรรมสุขภาพโดยมีเป้าประสงค์ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะ
ชีวิต ไปพร้อมกับพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมั่นใจและมีความสุข

โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งมั่น
ความเป็นผู้นำด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังประวัติความเป็นมาและ
การเปลี่ยนแปลงดังนี้ พ.ศ. 2546 ก่อตั้งและดำเนินการเมื่อ วันที่ 1 พฤษภาคม 2546 เปิดสอนใน
ระดับอนุบาล 1-3 มีนักเรียน จำนวน 87 คน

ในปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลศรีพิชัย ได้รับอนุญาตให้สามารถรับนักเรียนประจำ และนักเรียนไปกลับจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,060 คน

4. ปรัชญา ปุณฺชนบรสิฐธิ์ด้วยปัญญา

5. คำขวัญ “ปัญญาดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม นำสังคม ”

6. วิสัยทัศน์ ภายในปี 2559 โรงเรียนอนุบาลศรีพิชัย : เป็นโรงเรียนเอกชนชั้นนำ ผู้เรียนเป็นคนดี มีภูมิรู้ มีความสุข มั่นใจในการดำเนินชีวิตและมีจิตสาธารณะ

7. พันธกิจ

7.1 บริการทางวิชาการและจัดการเรียนการสอน : การศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

7.2 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน : ด้วยกระบวนการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

7.3 จัดระบบบริการที่ดี และการบริการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัย ทันสมัย ผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

7.4 สร้างพันธมิตรกับทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ศักยภาพด้านวิชาการ และขีดความสามารถในการแข่งขัน

8. เป้าประสงค์

8.1 เด็กปฐมวัย : มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย

8.2 นักเรียนประถมศึกษา : เป็นผู้มีความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถที่ดีด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการคิดวิเคราะห์/การคิดสังเคราะห์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ เชื่อมมั่นในตนเอง มีจิตใจใฝ่บริการ

8.3 การจัดการเรียนการสอน : ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

8.4 การบริการ : ถูกต้อง รวดเร็ว ประทับใจ

8.5 สภาพแวดล้อม : สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบปลอดภัย และได้มาตรฐาน

8.5.1 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เป็นผู้มีความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถที่ดีด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการคิดวิเคราะห์/การคิดสังเคราะห์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ เชื่อมมั่นตนเอง มีจิตใจใฝ่บริการ

8.5.2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
 ที่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้

8.5.3 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความโดดเด่นเน้นการสร้างอัตลักษณ์ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

8.5.4 พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความสะอาด สวยงาม เป็น
 ระเบียบ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8.5.5 พัฒนาระบบบริหาร และบริการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
 ประสิทธิผล ถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อความพึงพอใจความประทับใจของทุกคน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่ง
 บุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน มีผลงานการวิจัยดังนี้

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : 118) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองใน
 การส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา
 พบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก
 ทุกด้านและมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทั้ง
 ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมี
 บรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย จัดครูเวรรับส่งนักเรียน ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครู ได้แก่
 โรงเรียนมีผู้บริหารมีบุคลิกดี มีความรู้ความสามารถในการสอน มีความสามารถในการแก้ปัญหา
 ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมในการเรียน ได้แก่ โรงเรียนยินยอมให้ผู้ปกครองผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้
 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีการบริการด้านสุขภาพ
 อนามัย เช่น มีแพทย์ พยาบาล ตรวจสอบสุขภาพ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยชื่อเสียงโรงเรียน
 ผลการสอบ ได้แก่ โรงเรียนที่มีนักเรียนจบการศึกษาสามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาที่มี
 ชื่อเสียงได้ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดทำเอกสาร วารสาร แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ เผยแพร่
 กิจกรรมและการดำเนินงานของโรงเรียน ปัจจัยด้านระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่
 โรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้าน ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ รายได้ของ

ครอบครัวเพียงพอแก่ค่าธรรมเนียมและค่าเล่าเรียนที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน
 บุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านคุณลักษณะของครูที่ดี ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดี ด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วย ส่วนปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ผู้ปกครองให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อาชีพ ฐานะที่เกี่ยวข้องต่างกัน มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษาแตกต่างกัน

พจณี รัตนมณี (2547 : 83) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรักกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกปัจจัยทั้ง 6 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลากร โดยเน้นเรื่องครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เน้นเรื่องการจัดหลักสูตรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรม เน้นเรื่องสื่อการสอนที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง เน้นเรื่องผู้ปกครองสามารถขอพบครูหรือโทรศัพท์ติดต่อได้ตลอดเวลาทำการของโรงเรียน ด้านค่าใช้จ่ายและค่าบริการ เน้นเรื่องมีบริการน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เน้นเรื่องโรงเรียนตั้งอยู่ในการคมนาคมสะดวก ไม่ไกลจากที่บ้านหรือที่ทำงานและมีสภาพแวดล้อมดี

บุญกร กรพิทักษ์ (2548 : 72) ได้ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา สามารถเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยได้ดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม สภาพของอาคารเรียนและอาคารประกอบมีความมั่นคงแข็งแรง มีอากาศถ่ายเทสะดวกและโรงเรียนสามารถรักษาความสะอาด และความมีระเบียบเรียบร้อยได้เป็นอย่างดี 2) ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมประสพการณ์พิเศษต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ว่ายน้ำ อีเล็คโตน โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนมีการจัดการผ่อนชำระค่าเล่าเรียนให้ผู้ปกครองเมื่อมีเหตุผลและความจำเป็น 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการความปลอดภัยของนักเรียน การจัดระบบและเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน การตรวจเช็คการเข้าออกของบุคคลภายนอก การจัดเจ้าหน้าที่

บริการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง 4) ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ให้การดูแลนักเรียน และผู้บริการมีความสามารถในการบริการโรงเรียน 5) ด้านวิชาการ การให้การบ้านและแบบฝึกหัดแก่นักเรียนสม่ำเสมอการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1

ประไพ นิลน้อย (2548 : 88) ได้ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ภูมิหลังของผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 37.6 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 24.7 และระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.7 ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมให้น้ำหนักการตัดสินใจในระดับมาก โดยให้น้ำหนักการตัดสินใจ ด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาให้น้ำหนักการตัดสินใจในระดับมากด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและด้านค่าใช้จ่ายเป็นอันดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีน้ำหนักการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพด้านทำเลที่ตั้ง และด้านค่าใช้จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีน้ำหนักในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันและยังพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีน้ำหนักในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนในภาพรวม รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สุธาสิณี ประสานวงศ์ (2550 : 115) ได้ศึกษาศึกษาปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านบุคลากร ด้านแนวทางการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการให้บริการและการอำนวยความสะดวกอื่น

ศุริยา เสียงเย็น (2550 : 101) ได้ศึกษาปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จากผลการศึกษา พบว่าทุกด้านในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ ด้านภาพพจน์ของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านวิชาการ ด้านกฎระเบียบของโรงเรียนและหอพัก ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและค่าใช้จ่ายและด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ได้แก่ ด้านความต้องการของผู้ปกครองด้านสถานะของผู้ปกครอง โดยผลการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครอง พบว่า ภูมิหลังของผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และระดับชั้นของนักเรียนในความปกครองที่ต่างกัน มีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน

เอกชัย ทองพันธ์ (2550 : 42) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนอนุบาลปริยาพร อำเภอเมืองเขียงราย จังหวัดเขียงราย จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลปริยาพร ตำบลแม่ข้าวต้ม จังหวัดเขียงราย เมื่อเปรียบเทียบกันทุกด้านแล้ว ผู้ปกครองให้ความสำคัญปัจจัยด้านต่าง ๆ มีการตัดสินใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการตัดสินใจในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและด้านบทบาทของครูอนุบาลมีการตัดสินใจในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจมากกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการบริการงานวิชาการ รองลงไป ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและด้านนโยบายการจัดการโรงเรียน เมื่อจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยแล้วผู้ปกครองให้ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลปริยาพรตามลำดับ ความสำคัญจากความถี่สูงสุดไปหาความถี่ต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการพัฒนาการของเด็ก ด้านบทบาทของครูอนุบาล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็ก ด้านนโยบายการจัดการโรงเรียนและด้านการบริหารงานวิชาการ

ศรินญา ชัยนุรัตน์ (2554 : 100) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองโดยรวมด้านบุคลากร ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ด้านผลการสอบ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านกฎระเบียบ ผลการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองจำแนกตามเพศ พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจแตกต่างกัน พบว่าด้านวิชาการ โรงเรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้

ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ โรงเรียนให้ครูประจำวิชาจัดทำตารางสอนเตรียมงานก่อนเปิดเรียน และโรงเรียนจัดทำแผนการสอนเป็นแนวทางที่จะสอนหรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอยู่ในระดับมาก ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน โรงเรียนเน้นภาพของความซื่อสัตย์สุจริต การให้ความร่วมมือเป็นสำคัญ การบริหารที่มีคุณภาพทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อโรงเรียนและภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนจะมีอิทธิพลที่ต่อพฤติกรรมของบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก สะอาด ปลอดภัยและโรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลจากแหล่งที่มีอากาศเป็นพิษ เกือบทุกปีอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมมีความรู้ดี ครูผู้สอนปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซื่อสัตย์สุจริต และซื่อตรงต่อหน้าที่ของตน และบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนและการปรับตัวของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชุมชน โรงเรียนเป็นองค์กรในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน และโรงเรียนจัดเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน โดยแจกให้ผู้ปกครองอย่างทั่วถึงอยู่ในระดับมาก ด้านการเดินทาง การเดินทางไปโรงเรียนจะต้องสะดวกทั้งผู้ปกครองและบุตรหลาน โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ชุมชนเดินทางสะดวก และโรงเรียนมีระยะทางไม่ไกลเกินไป ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มาโรงเรียนแต่เช้าอยู่ในระดับมาก ด้านกฎระเบียบ โรงเรียนมีความมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ๆ ได้อย่างมีความสุข รู้จักควบคุมตนเองและชื่อเสียงโรงเรียนเป็นที่ยอมรับแก่สังคมทั่วไป อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

มีนักวิจัยต่างประเทศ ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

จอยซ์. (Joyce, 1992) ได้วิจัยหาเหตุผลของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของรัฐระหว่าง 2 รัฐ โดยกลุ่มผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนสแตนเบนวิลล์ในมลรัฐไฮโอไอโอและโรงเรียนเซนต์ปอล ในรัฐมินเนโซตา (Stendbenville Public School in Ohio and ST. Paul Public School in Minnesota) สรุปความเห็นที่เหมือนกันมากในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่บุตรหลาน 8 ข้อ คือ คุณภาพครู ระเบียบของโรงเรียน วินัยของโรงเรียน หลักสูตรพิเศษ จริยธรรมของครู การประเมินความสามารถของครู ความรับผิดชอบของโรงเรียน มีแนวการสอนที่หลากหลาย

คาโรไลน์ (Caroline. 1998 : 12) ได้ศึกษาถึงรูปแบบของการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองชาวอเมริกันพบว่า รูปแบบการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง โดยทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกโรงเรียนกับองค์ประกอบในเรื่องสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มนักเรียน (จำแนกตาม

ความสามารถ รายได้ เชื้อชาติ และความพอใจของผู้ปกครอง) ประสิทธิภาพของโรงเรียน เงินเดือน และการรวมตัวของครู บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียนและเหตุผลที่ผู้ปกครองชาวอเมริกันส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน เนื่องจากโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงกว่าของรัฐ

โทนี และคณะ (Toni et al. 2003) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณภาพของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาของโรงเรียนด้านบุคลากรครู ด้านการคมนาคม ด้านการบริการ ด้านความปลอดภัย ด้านความเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ตามลำดับ ผู้ปกครองนักเรียนที่บุตรหลานของตนเองสามารถผ่านการทดสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ จะมีความพึงพอใจมาก ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูง ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา

อีริก และคณะ (Eric et al. 2005) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน ชาร์เตอร์ และการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง พอจะสรุปได้ว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญโดยเฉพาะระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาการสูงสุด จึงเป็นการวางรากฐานสำคัญในชีวิต ในอนาคต ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อมจึงต้องศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านบุคลากรด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะได้ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นจากผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาในการบริหารจัดการ โรงเรียนอนุบาล ให้อยู่บนพื้นฐานที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดให้แก่เด็ก

จากศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาต่อสรุปได้ว่า การเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานได้เข้าศึกษาค่อนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจคือ ด้านคุณภาพครู ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และมีคุณภาพสูงกว่าของรัฐ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นที่พึงพอใจต่อผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานศึกษาต่อ